

Η ΔΥΝΑΜΗ ΚΑΙ Η ΧΑΡΑ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Διακήρυξη για
την Εκπαίδευση
Ενηλίκων

στον 21ο αιώνα

EUROPEAN ASSOCIATION FOR
THE EDUCATION OF ADULTS

Διακήρυξη για την Εκπαίδευση Ενηλίκων

στον 21ο αιώνα

EUROPEAN ASSOCIATION FOR
THE EDUCATION OF ADULTS

Το περιεχόμενο της διακήρυξης είναι το αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας των στελεχών, των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των οργανώσεων-μελών της ΕΑΕΑ.

Η ΕΑΕΑ ευχαριστεί τις κυρίες Θεοδώρα-Ειρήνη Νικολακοπούλου, Αναστασία Ξανθοπούλου και Λευκοθέα Τσάνου, φοιτήτριες στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στην Εκπαίδευση Ενηλίκων του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου που προσφέρθηκαν να μεταφράσουν δωρεάν το κείμενο της Διακήρυξης. Την επιμέλεια της μετάφρασης είχε ο Γιώργος Κουλαουζίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, μέλος του Δ.Σ. της ΕΑΕΑ.

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΕΑΕΑ (2024). *Διακήρυξη για την Εκπαίδευση Ενηλίκων στον 21ο αιώνα: Η δύναμη και η χαρά της μάθησης*. ΕΑΕΑ

Σελιδοποίηση: Nina Turina, Studio Nooon

Έτος: 2024

Η έκδοση πραγματοποιήθηκε με την ευγενική οικονομική ενίσχυση του Φιλανδικού Υπουργείου Εκπαίδευσης και Πολιτισμού

Η χρηματοδότηση της έκδοσης έγινε από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις που εκφράζονται στην έκδοση αυτή είναι των συγγραφέων και μόνο και δεν εκφράζουν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA φέρουν ευθύνη για τις απόψεις που εκφράζονται στην έκδοση αυτή.

MINISTRY OF
EDUCATION AND CULTURE
FINLAND

Co-funded by
the European Union

Όλοι οι συμμετέχοντες έχουν δώσει τη συγκατάθεσή τους για τη δημοσίευση φωτογραφιών (στις οποίες ενδέχεται να εμφανίζονται) κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων σε πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης όπως το Twitter και το Facebook, για την προώθηση της ΕΑΕΑ και της εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ευρώπη, σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ.

Περιεχόμενα

Η Δύναμη και η Χαρά της Μάθησης	03
Ειρήνη και Δημοκρατία	06
Περιβαλλοντική Αειφορία και Πράσινη Μετάβαση	09
Ευημερία και Ανθεκτικότητα	12
Δεξιότητες Ζωής	14
Ένταξη, Ενδυνάμωση και Κοινωνική Δικαιοσύνη	17
Απασχόληση και Εργασία	20
Ψηφιοποίηση	23
Δημογραφικές Αλλαγές και Μετανάστευση	25
Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Πολιτικές για την Εκπαίδευση Ενηλίκων	28

Η Δύναμη και η Χαρά της Μάθησης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση για την Εκπαίδευση Ενηλίκων (ΕΑΕΑ) προτείνει με αυτή τη Διακήρυξη, τη δημιουργία μιας Ευρώπης που Μαθαίνει:

Θέλουμε μια Ευρώπη που μπορεί να σχεδιάσει το μέλλον της με θετικές προοπτικές, έχοντας όλες τις απαιτούμενες δεξιότητες, γνώσεις και ικανότητες. Η ΕΑΕΑ και τα 120 μέλη της που προέρχονται από 43 Ευρωπαϊκές χώρες υποστηρίζουν το εγχείρημα της ανάπτυξης μιας κοινωνίας που μπορεί να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις των καιρών μας μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης των ενηλίκων σε όλο το εύρος της Ευρωπαϊκής επικράτειας.

Με αυτή τη Διακήρυξη, θέλουμε να δείξουμε τον τρόπο με τον οποίο η εκπαίδευση των ενηλίκων μπορεί να συμβάλλει στη αντιμετώπιση πολλών σύγχρονων προκλήσεων στην Ευρώπη. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζουμε συγκεκριμένα επιχειρήματα, τεκμηριωμένη έρευνα, καλές πρακτικές καθώς και προσωπικές μαρτυρίες ενηλίκων εκπαιδευομένων. Όλα αυτά θα καταδείξουν τον τρόπο με τον οποίο η εκπαίδευση ενηλίκων βοηθά να αλλάξουν οι ζωές των ανθρώπων και να μετασχηματιστούν οι κοινωνίες μας.

Επίσης θέλουμε να εστιάσουμε στη χαρά της γνώσης. Η εκπαίδευση των ενηλίκων έχει πολλά οφέλη - οι εκπαιδευόμενοι αποκτούν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση, περισσότερες κοινωνικές επαφές, καλύτερη υγεία και πολλά ακόμη πλεονεκτήματα. Η κατανόηση της χαράς που συνοδεύει την εμπειρία της μάθησης μπορεί και θα έπρεπε να είναι ένα κομμάτι της ζωής όλων μας.

Για αυτό ας προσπαθήσουμε όλες και όλοι να δημιουργήσουμε μια Ευρώπη που Μαθαίνει στην οποία όλες και όλοι επωφελούμαστε από τη δύναμη και χαρά της μάθησης!

Τι εννοούμε με τους όρους Μάθηση και Εκπαίδευση Ενηλίκων;

Η εκπαίδευση των ενηλίκων περιλαμβάνει 3 βασικές κατηγορίες δραστηριοτήτων όσον αφορά τη μάθηση και τις δεξιότητες: τον αλφαριθμητισμό και τις βασικές δεξιότητες ζωής, τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση και τις επαγγελματικές δεξιότητες, και τέλος τη γενική, λαϊκή και κοινοτική εκπαίδευση και τις δεξιότητες ενεργού πολιτεϊότητας.

Ο απώτερος στόχος της εκπαίδευσης ενηλίκων είναι να διασφαλίσει ότι οι ενήλικες, σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους, θα έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν πλήρως σε κάθε είδους κοινωνική δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένου του κόσμου της εργασίας. Η εκπαίδευση ενηλίκων καθιστά τους ανθρώπους ικανούς να αναπτύξουν τις απαραίτητες δεξιότητες ώστε να ασκούν τα δικαιώματά τους, να υλοποιούν τους στόχους τους και να αποκτούν τον έλεγχο των ζωών τους. Προωθεί την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη και συνεπώς ενισχύει την ενεργή εμπλοκή των ενηλίκων στα κοινωνικά, κοινοτικά και περιβαλλοντικά ζητήματα. Προάγει την περιβαλλοντική και συμπεριληπτική οικονομική ευημερία και την αξιοπρεπή εργασία.

Η εκπαίδευση ενηλίκων είναι επομένως ένα «κρίσιμο εργαλείο για την εξάλειψη της φτώχειας, για την βελτίωση της υγείας και της ευημερίας και συνεισφέρει στη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων κοινοτήτων μάθησης»¹.

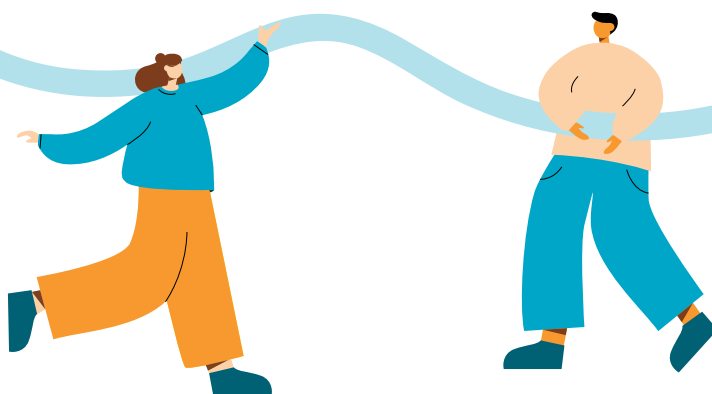
Η εκπαίδευση ενηλίκων έχει μακρά παράδοση σε πολλές χώρες στην Ευρώπη. Στις διάφορες γλώσσες της ηπείρου μας υπάρχουν όροι όπως folkbildning ή Volksbildung ή educación popular. Κάθε είδος μάθησης είναι σημαντικό αλλά εστιάζουμε κυρίως στη μη τυπική και γενική εκπαίδευση ενηλίκων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση για την Εκπαίδευση Ενηλίκων (ΕΑΕΑ), με τα 120 μέλη της από 43 χώρες, έχει διαμορφώσει τις ακόλουθες βασικές αρχές για την εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων:

- Η εκπαίδευση ενηλίκων είναι ανθρώπινο δικαίωμα και κοινωνικό αγαθό.
- Όλοι έχουν δικαίωμα στην πρόσβαση και τη συμμετοχή σε υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης ενηλίκων και θα έπρεπε να έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν.
- Η εκπαίδευση ενηλίκων μπορεί να συμβάλλει στον μετασχηματισμό της ζωής μας, των οικογενειακών μας σχέσεων, των γειτονιών και των κοινοτήτων μας. Μπορεί να αλλάξει προς το καλύτερο τις συνθήκες σε κάθε χώρα αλλά και σε όλη την Ευρωπαϊκή ήπειρο.
- Όλοι μπορούν να μάθουν, αυτό συμπεριλαμβάνει ανθρώπους όλων των ηλικιών, προελεύσεων, κοινοτήτων καθώς και άτομα με ειδικές δεξιότητες και νευροδιαφορετικότητα.
- Η εκπαίδευση ενηλίκων είναι συστατικό στοιχείο των δημοκρατικών κοινωνιών και δομών.
- Η εκπαίδευση ενηλίκων πρέπει να διέπεται από τις αξίες της κοινωνικής συμπερίληψης, της ισότητας και του σεβασμού στη διαφορετικότητα.
- Οι εκπαιδευόμενοι και οι εκπαιδευόμενες πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο της ανάπτυξης, της μεθοδολογίας, της διεργασίας και των μαθησιακών αποτελεσμάτων της εκπαίδευσης ενηλίκων
- Η εκπαίδευση ενηλίκων μπορεί να ενδυναμώσει τους εκπαιδευόμενους και τις εκπαιδευόμενες ώστε να συμμετέχουν στην κοινωνία.

¹ UNESCO Ινστιτούτο Δια Βίου Μάθησης. (2015). UNESCO Recommendation on Adult Learning and Education (RALE). Ανακτήθηκε στις 15.04.2024., από τον ιστότοπο <https://www.uil.unesco.org/en/adult-education/unesco-recommendation>.

- Τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, οι δομές Κοινοτικής Εκπαίδευσης και Λαϊκής Επιμόρφωσης παρέχουν μετασχηματιστικές εμπειρίες εκπαίδευσης ενηλίκων για το κοινωνικό και κοινό όφελος.
- Η εκπαίδευση ενηλίκων πρέπει να είναι ευέλικτη και να προσφέρει ένα συμπεριληπτικό και ολοκληρωμένο σύστημα υποστήριξης που να υποστηρίζει ανθρώπους από μη προνομιούχες ή περιθωριοποιημένες κοινότητες ή ανθρώπους με χαμηλές βασικές δεξιότητες.
- Η πρόσβαση στην εκπαίδευση ενηλίκων πρέπει να είναι ανοικτή στους μη προνομιούχους εκπαιδευόμενους για να αντιμετωπίσει το «Φαινόμενο του Ματθαίου» (άνθρωποι που έχουν ήδη καλύτερο επίπεδο εκπαίδευσης τείνουν να έχουν περισσότερες μαθησιακές ευκαιρίες). Για παράδειγμα στους εργασιακούς χώρους θα πρέπει να αποφευχθεί ο αποκλεισμός ατόμων με περιορισμένα τυπικά προσόντα.
- Η χρήση ενδυναμωτικών, κοινωνικά συμπεριληπτικών και δημιουργικών μεθόδων και πρακτικών παρέχει μετασχηματιστικές και γεμάτες νόημα μαθησιακές εμπειρίες που εμπνέουν τους ανθρώπους. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους ανθρώπους που έχουν χάσει την εμπιστοσύνη τους στο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα εξαιτίας προηγούμενων αρνητικών μαθησιακών εμπειριών.
- Η εκπαίδευση ενηλίκων βελτιώνει το ευ ζην, την ψυχική υγεία καθώς και την προσωπική και κοινοτική ανάπτυξη.
- Οι επαγγελματίες και πιστοποιημένοι εκπαιδευτές και εκπαιδύτριες ενηλίκων (που επίσης αναφέρονται στη βιβλιογραφία ως καθηγητές, εκπαιδευτικοί ή δάσκαλοι) και τα υπόλοιπα στελέχη και το προσωπικό της εκπαίδευσης ενηλίκων παίζουν καταλυτικό ρόλο στην επιτυχία, ποιότητα και αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων.
- Η καλλιέργεια δεξιοτήτων και οι στοχαστικές πρακτικές στην εκπαίδευση ενηλίκων είναι βασικά στοιχεία προσαρμοστικότητας και έγκαιρης ανταπόκρισης στις αλλαγές που συμβαίνουν στη μάθηση και διδασκαλία.
- Η συνεργασία (σε επίπεδο ιδρυμάτων, σε τοπικό, περιφερειακό, Ευρωπαϊκό, και παγκόσμιο επίπεδο) είναι κρίσιμη για την ανάδειξη της εκπαίδευσης ενηλίκων, για την συνεργατική μάθηση και για την διάδοση καλών πρακτικών.
- Στις προτάσεις της Διακήρυξης θα βρείτε ενδιαφέρουσες ιδέες για το πώς να εφαρμόσετε αυτές τις αρχές στην πράξη.

Οι προκλήσεις:

- Η άνοδος της ρητορικής του μίσους, της ριζοσπαστικοποίησης, του λαϊκισμού, της ξενοφοβίας, του αντισημιτισμού και της άρνησης απέναντι στην επιστήμη, που συχνά ενισχύονται από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και την διάδοση ψευδών ειδήσεων.
- Η άνοδος των απολυταρχικών συμπεριφορών, οι γεωπολιτικές εντάσεις, τα ανησυχητικά εκλογικά αποτελέσματα καθώς και αλλαγές στην εκλογική συμπεριφορά των πολιτών.
- Οι ένοπλες συγκρούσεις και τα άλλα επείγοντα συμβάντα στην Ευρώπη και αλλού.

Τι μπορεί να κάνει η εκπαίδευση και η κατάρτιση ενηλίκων:

Η εκπαίδευση ενηλίκων είναι το εργαλείο-κλειδί για την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και άρα μιας ενεργούς και εμπνευσμένης κοινωνίας των πολιτών. Την ίδια στιγμή η εκπαίδευση ενηλίκων παρέχει ασφαλείς χώρους για να αναπτυχθεί ενεργή πολιτεότητα. Παραδοσιακά, η εκπαίδευση ενηλίκων χτίζει γέφυρες, συνδέει ανθρώπους και προωθεί τη συμφιλίωση. Οι δεξιότητες του ενεργού πολίτη και η μάθηση μπορούν να καλλιεργήσουν την εμπιστοσύνη και να αντισταθμίσουν τις διάφορες αφηγήσεις μίσους. Αυτό χρειάζεται να ενισχυθεί όχι μόνο σε Ευρωπαϊκό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η εκπαίδευση ενηλίκων μπορεί να προωθήσει την κατανόηση και την αίσθηση ευθύνης των Ευρωπαίων σχετικά με την αποικιοκρατική συμπεριφορά και τους μηχανισμούς της, πολλοί εκ των οποίων είναι ακόμη ενεργοί.

Η εκπαίδευση ενηλίκων βρίσκεται στο επίκεντρο

της κατανόησης του ψηφιακού κόσμου, διαδραματίζοντας σημαντικό ρόλο στην προώθηση ενός υψηλού επιπέδου παιδείας για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Η εκπαίδευση ενηλίκων φέρνει τους ανθρώπους κοντά και ενισχύει την κατανόηση μεταξύ εκπαιδευομένων αλλά και μεταξύ των διαφόρων κοινωνικών ομάδων. Η εκπαίδευση ενηλίκων συνεπώς δημιουργεί χώρους ανταλλαγής απόψεων, συνεργασίας και σεβασμού. Η εκπαίδευση ενηλίκων ενδυναμώνει και αναγεννά την κοινωνία της ενεργητικής πολιτεότητας ενισχύοντας την ανάληψη ευθυνών και δημιουργώντας το αίσθημα του ανήκειν στην Ευρώπη και στην ευρύτερη παγκόσμια κοινότητα. Η δημοκρατία είναι εφικτή μόνο μέσω της ευρείας συμμετοχής και της ουσιαστικής συνεισφοράς στη λήψη αποφάσεων, όπως επίσης και μέσω της κριτικής αξιολόγησης των πολιτικών και κοινωνικών ζητημάτων από τους πολίτες και τους κοινωνικούς εταίρους.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση για την Εκπαίδευση Ενηλίκων και τα μέλη της έχουν αναλάβει ισχυρές δεσμεύσεις απέναντι στην Ευρώπη και στις αξίες της. Πιστεύουμε ότι η ειρήνη, η δημοκρατία, ο διαπολιτισμικός διάλογος, η κοινωνική δικαιοσύνη και η συνεργασία είναι η πυλώνας για μια Ευρώπη σεβασμού, συμμετοχής και συνοχής.

Η δημοκρατία και η εκπαίδευση ενηλίκων στην Ευρώπη έχουν κοινές ρίζες και κοινή ιστορία. Πολλοί οργανισμοί εκπαίδευσης ενηλίκων ιδρύθηκαν ως αποτέλεσμα χειραφετητικών κινήσεων (εργατικών, φεμινιστικών, κ.λπ.) και αποτελούν συνεπώς σημαντικές πλευρές της ανάπτυξης των δημοκρατικών δομών, της κοινωνικής ευημερίας και της επιτυχημένης ευρωπαϊκής ανάπτυξης.

Ο Preston (2004) ανέλυσε την επίδραση της εκπαίδευσης ενηλίκων στην κοινωνική ζωή των συμμετεχόντων και τη διαμόρφωση του αξιακού τους συστήματος, και ιδιαίτερα της ανοχής. Η ατομική δέσμευση στην εκπαίδευση συνιστά δείκτη δέσμευσης στη δημόσια ζωή διότι «όσο πιο πολύ δεσμεύονται οι εκπαιδευόμενοι στην εκπαίδευση τους, τόσο περισσότερο πρόθυμοι είναι, κατά μέσο όρο, να διαδραματίζουν θετικό ρόλο στο δημόσιο βίο²». Επιπλέον, η εκπαίδευση ενηλίκων οδηγεί στην αύξηση της φυλετικής ανοχής και συνδέεται με μεγαλύτερη πιθανότητα να ασκήσει κανείς το εκλογικό του δικαίωμα. Ο Preston διαπίστωσε ότι η μάθηση επιδρά τόσο ανεπίσημα όσο και επίσημα στην ενεργή πολιτειακή δράση. Βοηθά τα άτομα να χτίσουν, να διατηρήσουν, να αποδομήσουν, να επανοικοδομήσουν και να εμπλουτίσουν τα κοινωνικά τους δίκτυα.

Ακόμη, η διαμόρφωση αξιών επηρεάζεται από τη μάθηση. Για παράδειγμα, αλλαγές στο επίπεδο ανεκτικότητας, την κατανόηση και τον σεβασμό αναφέρθηκαν από όσους ανταποκρίθηκαν στην έρευνα. Σύγχρονη έρευνα από τους Smith και Duckworth (2023) επικρίνει τις περιοριστικές πολιτικές δεξιοτήτων στην ανώτερη εκπαίδευση και φέρνει στο προσκήνιο την επίδραση των πανεπιστημίων και της δια βίου μάθησης στην αποτελεσματική διαχείριση της κοινωνικής αδικίας από τα άτομα, τις οικογένειές τους και τις κοινότητες³. Η πολιτειακή και κοινωνική δέσμευση (ΠΚΔ) ως μαθησιακό αποτέλεσμα έχει επίσης αναλυθεί από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) ⁴.

Διπλωματία των Πολιτών

Οι παγκόσμιες προκλήσεις δεν σταματούν στα εθνικά σύνορα και μπορούν να λυθούν μονάχα μέσω κοινής, διεθνικής συνεργασίας τόσο σε πολιτικά όσο και σε κοινωνικά επίπεδα. Η ιδέα της «Διπλωματίας των Πολιτών» οδήγησε στη δημιουργία του Αστικού Δίκτυου Ανταλλαγής (Urban X-Change Network⁵) το οποίο προσφέρει σε 9 Γερμανικά Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Volkshochschule) και τα αντίστοιχα κέντρα στην Μεγάλη Βρετανία, Ουκρανία και ΗΠΑ την ευκαιρία να διεξάγουν διασυνοριακές πολιτισμικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες σε στενή συνεργασία με τις αντίστοιχες αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης και τοπικές οργανώσεις κοινωνίας των πολιτών.

Η Ατζέντα 2030 (ΟΗΕ) θέτει το θεματικό πλαίσιο το οποίο έχει μεγάλο εύρος και εμπεριέχει τη διαχείριση αποβλήτων, την εκπαίδευση για την ειρήνη και τη δημιουργία κουλτούρας φιλοξενίας για τους πρόσφυγες, καθώς και τις εμπειρίες των LGBTQIA+ κοινοτήτων. Συνεπώς, το έργο αυτό «όχι μόνο διευκολύνει την συνεργατική μάθηση και ανταλλαγή ιδεών αλλά επίσης συνεισφέρει στην καλύτερη κατανόηση του τι συμβαίνει στις χώρες εταίρους του προγράμματος».

² Preston, J. & Feinstein, L. (2004). Adult Education and Attitude Change: Wider Benefits of Learning (Research Report No. 11). Ανακτήθηκε από <https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/10015019/>.

³ Smith, R., & Duckworth, V. (2023). Transformative teaching and learning in further education: Pedagogies of hope and social justice. DOI: 10.1332/policypress/9781447362326.001.0001

⁴ Organisation for Economic Co-Operation and Development (OECD). (n.d.). Understanding the social outcomes of learning. Ανακτήθηκε από <https://www.oecd.org/education/ceri/understandingthesocialoutcomesoflearning.html> [15.04.2024],

⁵ Urban X-Change Network (n.d.). Ανακτήθηκε από <https://www.urbanxchange-network.org/> [15.04.2024].

Ο ρόλος της μάθησης σε συνθήκες κρίσης

Οι φορείς της εκπαίδευσης ενηλίκων στην καταπονημένη από τον πόλεμο Ουκρανία χρειάστηκε να συνηθίσουν τη δραματική αλλαγή της ζωής τους που συνέβη κυριολεκτικά σε μια νύχτα από τότε που τα ρωσικά στρατεύματα ξεκίνησαν μια σαρωτική εισβολή το Φεβρουάριο του 2022. Αλλά για τους εκπαιδευτές και τις εκπαιδευτριες ενηλίκων ο βασικός στόχος παρέμεινε αναλλοίωτος - η ανάπτυξη δεξιοτήτων και η υποστήριξη κοινοτήτων, η αύξηση της ανθεκτικότητας των ατόμων μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, είτε αυτή αφορά στην ψυχική ή σωματική υγεία, την επιβίωση σε καταστάσεις κρίσεως, είτε την απόκτηση προσαρμοστικών δεξιοτήτων σε μια νέα περιοχή εγκατάστασης στην Ουκρανία ή στο εξωτερικό.

Το Κέντρο Εκπαίδευσης Ενηλίκων στη Νικόπολη στη Νότια Ουκρανία, μόλις λίγα χιλιόμετρα από το πυρηνικό εργοστάσιο το οποίο καταλήφθηκε κατά την διάρκεια της πρώτης φάσης του πολέμου είχε ραπτομηχανές. Οργανώθηκαν σε αυτό σύντομα εκπαιδευτικά προγράμματα στα οποία 40-45 γυναίκες σε λίγες μέρες άρχισαν να ράβουν ρούχα για τον στρατό και τις τοπικές αμυντικές ομάδες, καθώς και να ετοιμάζουν κουτιά πρώτων βοηθειών και φαρμάκων.

Οι φορείς της εκπαίδευσης ενηλίκων συνεχίζουν τις δραστηριότητες τους, δημιουργώντας νέους σύντομους κύκλους μαθημάτων για τους εσωτερικά εκτοπισμένους, τους βετεράνους πολέμου και όσους έχασαν τις δουλειές τους. Προσπαθούν να προσφέρουν ψυχολογική υποστήριξη μέσω ατομικών και ομαδικών συνεδριών χρησιμοποιώντας ψυχοθεραπεία μέσω της τέχνης. Πολλά προγράμματα πραγματοποιούνται σε καταφύγια. Η αναγνώριση της σημασίας του ρόλου της εκπαίδευσης στην κοινωνία αναπτύσσεται πολύ γρήγορα, η ζήτηση για μη τυπικά προγράμματα είναι τεράστια και υπάρχει συνεχιζόμενη χρηματοδότηση για αυτά από προϋπολογισμούς τοπικών κοινοτήτων αφού οι εμπειρίες είναι θετικές.

Η ιστορία μιας εκπαιδευόμενης

Ειρήνη, Γερμανία

«Γεια σας, ονομάζομαι Ειρήνη και για περισσότερο από ένα χρόνο φοιτώ στο VHS Bochum (Κέντρο Επιμόρφωσης Ενηλίκων στο Bochum). Κατάγομαι από την Ελλάδα και ζω στη Γερμανία από το 2015. Παλαιότερα στα πρώτα μου σχολικά, δεν είχα ποτέ βιώσει θετικές εμπειρίες και έτσι παράτησα το σχολείο. Ωστόσο, η άποψή μου άλλαξε από τότε που βρέθηκα στο VHS.

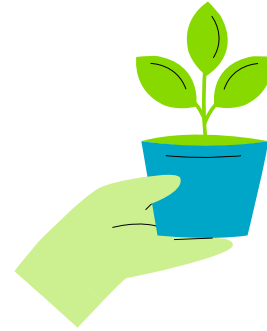
Από την αρχή αισθάνθηκα την πρόκληση της μάθησης και την καλή διδασκαλία. Ακόμη και οι εμπειρίες μου με τους άλλους συμμετέχοντες ήταν σχεδόν όλες θετικές. Ήρθα σε επαφή με το VHS Bochum μέσω της Agentur für Arbeit (υπηρεσία απασχόλησης και εργασίας).

Στην αρχή, φοβόμουν να πάρω μέρος στα μαθήματα επειδή τα Γερμανικά μου δεν ήταν τέλεια. Αλλά οι δάσκαλοί μου στο VHS με υποστήριξαν πολύ και τώρα η γλωσσική μου ευχέρεια στα Γερμανικά είναι πολύ καλύτερη. Το VHS με βοήθησε να συνειδητοποιήσω τι μπορώ να κάνω με την ζωή μου και πώς να αναπτυχθώ. Είμαι στα αλήθεια χαρούμενη που ξεκίνησα να έρχομαι στο VHS και θα το συνιστούσα σε οποιονδήποτε έχει προβλήματα στη ζωή του και θέλει να αποκτήσει έναν τίτλο σπουδών. Μέσω μιας εργασίας στην οποία δουλέψαμε μαζί με άλλους και άλλες για μισή ακαδημαϊκή χρονιά, συνειδητοποίησα ότι δεν έχει σημασία από που προέρχεται κανείς ή ποιος είναι. Όλοι μοιραζόμαστε έναν κόσμο και έχουμε ένα κοινό στόχο, τη διατήρησή του.»

Περιβαλλοντική Βιωσιμότητα και Πράσινη Μετάβαση

Οι προκλήσεις

- Η κλιματική αλλαγή και οι συνέπειες της.
- Τα περιβαλλοντικά προβλήματα όπως η απώλεια της βιοποικιλότητας, η σπατάλη τροφίμων, η ατμοσφαιρική μόλυνση, η μόλυνση από υπερκατανάλωση πλαστικών, η υποβάθμιση του εδάφους.
- Η επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης και η εφαρμογή τους.

Τι μπορεί να κάνει η εκπαίδευση και η κατάρτιση ενηλίκων:

Η εκπαίδευση ενηλίκων συνεισφέρει στη βιωσιμότητα σε όλα τα επίπεδα, όχι μόνο μέσω της καλλιέργειας δεξιοτήτων, γνώσεων και ικανοτήτων. Η εκπαίδευση ενηλίκων παρέχει πληροφόρηση, χώρους για διάλογο και δημιουργικότητα, ώστε να προωθηθούν νέοι τρόποι ζωής, νέα project και νέες προσεγγίσεις, που είναι όλα απαραίτητα για την πράσινη μετάβαση και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Αυτό περιλαμβάνει πολύ συγκεκριμένες λύσεις για πολύ συγκεκριμένα προβλήματα (π.χ. ανακύκλωση υλικών, κηπουρική και μελισσοκομική στις πόλεις), όπως επίσης και την καθιέρωση μιας διαλογικής σχέσης με τους άλλους καθώς και τη δέσμευση σε έναν ευρύτερο κοινωνικό διάλογο που θα οδηγήσει στην καλύτερη κατανόηση της άποψης όλων των ενδιαφερόμενων μερών και στην κοινή και ριζική αντιμετώπιση των προβλημάτων. Όπως αποδεικνύεται από τα παραδείγματα των καλών πρακτικών, η εκπαίδευση ενηλίκων μπορεί να προωθήσει καινοτόμους τρόπους ζωής, μάθησης και εργασίας.

Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής μοιάζει ανυπέρβλητη σε όλο της το εύρος, τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο. Ωστόσο ο πλούτος και η ποικιλία των εμπειριών που έχουν μοιραστεί οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι, οι εκπαιδευτές, οι εκπαιδευτριες και οι κοινοτικές οργανώσεις αποδεικνύουν ότι οι σπόροι της αλλαγής έχουν ήδη φυτευτεί. Ενώ το τοπικό πλαίσιο και τα προσωπικά κίνητρα μπορεί να διαφέρουν, η αξία της δράσης, της ενσυναίσθησης και του διαλόγου είναι ορατά σε ευρεία κλίμακα. Κοιτάζοντας την Ατζέντα 2030, η εκπαίδευση ενηλίκων συνεισφέρει στην επίτευξή και των 17 Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (SDGs) χτίζοντας τα θεμέλια για την αλλαγή, στην κοινωνική, οικονομική, οικολογική και πολιτισμική σφαίρα. Ο κάθε ένας από τους 17 στόχους περιλαμβάνει το λιγότερο έναν εκπαιδευτικό σκοπό ή τουλάχιστον την αφύπνιση της συνείδησης σχετικά με την αναγκαιότητα της εκπαίδευσης. Ταυτόχρονα η εκπαίδευση ενηλίκων και η δια βίου μάθηση δεν αποτελούν μονάχα ένα οριζόντιο στόχο ή μια μέθοδο επίτευξης των Στόχων αλλά συνιστούν και οι ίδιες έναν συγκεκριμένο στόχο. Σύμφωνα με τον Στόχο 4, οι ευκαιρίες για συμπεριληπτική, ισότιμη και ποιοτική εκπαίδευση και δια βίου μάθηση πρέπει να διασφαλίζονται για όλους.

Ερευνητικά δεδομένα

Η μετάβαση σε μια πράσινη οικονομία⁶ απαιτεί αλλαγή σε όλους τους τομείς και τα επαγγέλματα και εδώ η επαγγελματική κατάρτιση και η γενική εκπαίδευση ενηλίκων παίζουν καταλυτικό ρόλο. Η σημασία του ρόλου τους πρέπει να αναγνωριστεί από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής καθώς προσπαθούν να προσανατολίσουν την χρηματοδότηση. Είτε αυτό σημαίνει νέες δεξιότητες για νέες μορφές εργασίας όπως στον τομέα της ανανεώσιμης ενέργειας, είτε αναβάθμιση δεξιοτήτων ή επανακατάρτιση σε υπάρχουσες θέσεις εργασίας, όπως συμβαίνει με την μετατόπιση στη βιολογική καλλιέργεια και τη διαχείριση αποβλήτων, η εκπαίδευση ενηλίκων και η ανάπτυξη δεξιοτήτων είναι βασικές για το μέλλον της βιομηχανίας μας, του εργατικού δυναμικού μας, και της οικονομίας μας.

ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Το έργο Διαβατήριο του Πολίτη

Το «Διαβατήριο του Πολίτη 2030»⁷, ένα πρόγραμμα του Λαϊκού Πανεπιστημίου της πόλης Jura στην Ελβετία, δίνει στους κατόχους του (συμμετέχοντες σε δραστηριότητες εκπαίδευσης ενηλίκων) πιστοποιημένα μαθησιακά αποτελέσματα (πόντους) σε τέσσερις κατηγορίες δραστηριοτήτων: δεξιότητες περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, δεξιότητες ενεργητικής ακρόασης και ενδοσκόπησης, δεξιότητες οικοδόμησης κοινοτήτων και κοινωνικής συμπερίληψης, καθώς και δεξιότητες σωματικής και ψυχολογικής ευεξίας. Συνεπώς οι τέσσερις κατηγορίες αφορούν ευρύτερες δεξιότητες που χρειάζονται για τη βιωσιμότητα και την πράσινη μετάβαση. Με τη συμμετοχή τους στα προγράμματα εκπαίδευσης, τα άτομα μπορούν να συλλέξουν πόντους και να αποκτήσουν τις αντίστοιχες «σφραγίδες» στα μαθησιακά διαβατήριά τους. Οι άνθρωποι μπορούν επίσης να συλλέξουν πόντους διαβάζοντας επιλεγμένα βιβλία από το Bibliobus, ένα λεωφορείο-βιβλιοθήκη που πηγαίνει σε χωριά και απομονωμένες περιοχές με περιορισμένη πρόσβαση σε δημόσιες βιβλιοθήκες. Μια φορά τον χρόνο, οι «καλύτεροι» εκπαιδευόμενοι που συγκέντρωσαν τις περισσότερες σφραγίδες βραβεύονται.

ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Μαγειρεύοντας με ηλιακή ενέργεια στην Γεωργία

Στο πλαίσιο του διεθνούς προγράμματος «Καινοτομία στην Εκπαίδευση Ενηλίκων» του DVV το διαδραστικό μουσείο Shuqura υλοποίησε το project «Ηλιακή Κουζίνα ή Φούρνος με Παραβολικό Ανακλαστήρα»⁸. Το project εισήγαγε τη χρήση του ηλιακού φωτός ως μια από τις πιο αποτελεσματικές φυσικές πηγές ενέργειας και έκανε περισσότερο δημοφιλείς τις μεθόδους μαγειρέματος με ηλιακή ενέργεια στη Γεωργία. Έχοντας θέσει αυτόν τον στόχο, το Μουσείο δημιούργησε 5 ηλιακούς φούρνους και τους δένει σε 5 κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων στην Γεωργία. Το έργο αυτό συνέβαλε θετικά στη συνειδητοποίηση της αναγκαιότητας της αποτελεσματικής χρήσης φυσικών πηγών ενέργειας και προσέφερε στην τοπική κοινωνία έναν εναλλακτικό τρόπο χρήσης ενέργειας. Τα κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων χρησιμοποιούν τους ηλιακούς φούρνους προς όφελος της κοινότητας, για την υλοποίηση γαστρονομικών μαθημάτων και υπαίθριων δημόσιων εκδηλώσεων. Επιπλέον, όλα τα συνεργαζόμενα κέντρα δημιούργησαν υπηρεσίες οικολογικής συμβουλευτικής και δουλεύουν με τις τοπικές κοινότητες για να προωθήσουν την ενημέρωση για οικολογικά ζητήματα συμπεριλαμβανομένου βιώσιμων κτηρίων και υλικών καθώς επίσης και κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης.

⁶ Jeon, S. (OECD). (2020). Adult education and training for green transitions. In *The role of adult education in fostering environmental awareness* (pp. 11-16). Vienna.

⁷ Le projet "Passeport Citoyen 2030" a été réalisé de 2020 à 2022 avec l'UP Jurassienne (n.d.). Ανακτήθηκε από <https://www.passeportcitoyen2030.ch/> [15.04.2024].

⁸ Μπορείτε να δείτε τους νικητές του προγράμματος "Innovation in Adult Education" του DVV International στο <https://www.dvv-international.ge/georgia/news/article/dvv-international-revealed-the-winners-of-the-grant-programme-innovation-in-adult-education>

Η Ομάδα «Το Αλλάζουμε»

Ο σύλλογος ΑΣΤΟ⁹ (Πάτρα, Ελλάδα) δημιουργεί μικρές ομάδες των 15-20 ατόμων, οι οποίες συμμετέχουν στον σχεδιασμό και την εφαρμογή διάφορων δραστηριοτήτων. Δεν υπάρχει αυστηρός διαχωρισμός μεταξύ εκπαιδευομένων και εκπαιδευτών και όλες οι ομάδες βασίζονται στη συνεργατική μάθηση. Οι ομάδες ασχολούνται με συγκεκριμένα ζητήματα και παρόμοιους στόχους, συζητάνε συγκεκριμένα θέματα και πράττουν ανάλογα. Η ομάδα 'Το Αλλάζουμε' ιδρύθηκε όταν κάποια μέλη της κοινότητας προσφέρθηκαν να καθαρίσουν μια παραλία εθελοντικά. Ξεκίνησε ως μια μικρή πρωτοβουλία και σταδιακά όλο και περισσότεροι άνθρωποι συμμετείχαν για να διεκδικήσουν το δικαίωμα της ιδιοκτησίας του φυσικού περιβάλλοντος. Σήμερα η ομάδα μετρά γύρω στα πενήντα μέλη που συναντιούνται τακτικά ενώ διακόσια μέλη συμμετέχουν σε λαϊκές δραστηριότητες. Μεταξύ των πιο πρόσφατων πρωτοβουλιών, η ομάδα ξεκίνησε να χτίζει μια βιβλιοθήκη σπόρων και να ανακαινίζει μια πλατεία για να γίνει πιο πράσινη και συμπεριληπτική.

Καλλιεργώντας Πράσινες Δεξιότητες σε Κοινοτικά Κέντρα

Το Κοινοτικό Κέντρο Kirikhan λειτουργεί από τη YUVA (Ένωση Νεολαίας Εθελοντικής Δράσης) από το 2013 ως το 2020 για να εξυπηρετήσει Σύριους πρόσφυγες και για να προσφέρει σε κοινότητες όλων των ηλικιακών ομάδων πληθώρα υπηρεσιών (προστασίας, βιοποριστικές, και εκπαιδευτικές). Το κέντρο αυτό έκλεισε πρόσφατα, ωστόσο λειτουργήσε το πρόγραμμα 'Δευτέρα χωρίς κρέας', καθώς και άλλα οικολογικά εκπαιδευτικά προγράμματα και δραστηριότητες κομποστοποίησης ακολουθώντας πολιτική μηδενικής σπατάλης. Πικνίκ και εργαστήρια μαγειρικής χρησιμοποιούνταν από το Κέντρο για να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη βιωσιμότητα.

Στις Βρυξέλλες, η κοινότητα Elzenhof συγκεντρώνει τους κατοίκους διοργανώνοντας αρκετές δραστηριότητες, πολλές εκ των οποίων διαπνέονται από την αρχή της βιωσιμότητας. Στις δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνονται μια καφετέρια επιδιόρθωσης πραγμάτων, μαθήματα μαγειρικής με περισσευούμενα φαγητά και εκθέσεις για την κλιματική δικαιοσύνη.

Κοινοτικό Κέντρο Elzenhof (2023)

Φωτογραφία: Aleksandra Kozyra.

⁹ ASTO Group – Let's Change. (n.d.). Retrieved April 15, 2024, from <https://astopatras.gr/>

Ευημερία και Ανθεκτικότητα

Οι προκλήσεις:

- Υψηλός κίνδυνος επαγγελματικής εξουθένωσης και άλλων προβλημάτων ψυχικής και σωματικής υγείας που σχετίζονται με το άγχος, την κοινωνική απομόνωση και το αίσθημα απελπισίας απέναντι σε πολλές προκλήσεις.
- Έλλειψη αυτοπεποίθησης, αποτελεσματικότητας και αίσθησης σκοπού στη ζωή.
- Έλλειψη υποστήριξης και “εργαλείων” για ανθεκτικότητα.

Τι μπορεί να κάνει η εκπαίδευση ενηλίκων:

Τα ερευνητικά δεδομένα δείχνουν ότι η εκπαίδευση ενηλίκων και ειδικά η μετασχηματίζουσα μάθηση, καθιστά τους ανθρώπους πιο σίγουρους και πιο αποτελεσματικούς. Τους βοηθά να συνειδητοποιήσουν τις ικανότητες και τις δεξιότητες τους, και αυτό έχει ως συνέπεια να αποκτούν μεγαλύτερη ικανότητα να διαχειρίζονται της ζωής τους και να γίνονται ενεργά και ολοκληρωμένα μέλη των κοινοτήτων τους. Η συμμετοχή σε μαθησιακές δραστηριότητες προσφέρει στους ενήλικες την ευκαιρία να αποκτήσουν σημαντικές δεξιότητες ευημερίας και ανθεκτικότητας, ώστε να αναλάβουν τον έλεγχο της ζωής τους επιφέροντας προσωπικό και κοινωνικό μετασχηματισμό. Αυτό οδηγεί σε μεγαλύτερη αίσθηση προσωπικής ικανοποίησης συνολικά, καθώς και σε μια ισχυρότερη αίσθηση σκοπού στη ζωή. Οι δεξιότητες ευημερίας και ανθεκτικότητας περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την κριτική σκέψη, το ανοιχτό πνεύμα, τη ρύθμιση συναισθημάτων, τη συνειδητότητα, την εξωστρέφεια και τη συνεργασία.

Η ευημερία συνδέεται άμεσα με την έννοια της ανθεκτικότητας ή με άλλα λόγια, με τη διαδικασία επιτυχούς προσαρμογής σε αποπροσανατολιστικές εμπειρίες ζωής, όπως προβλήματα υγείας, μεταβάσεις στη ζωή και αλλαγές που σχετίζονται με την ηλικία.

Περιλαμβάνει επίσης προσαρμογές συμπεριφοράς στις απαιτήσεις που σχετίζονται με κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές αλλαγές, καθώς και με εξωτερικές κρίσεις γενικότερα.

Επιπλέον, τα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων φέρνουν κοντά ανθρώπους με κοινά ενδιαφέροντα και συμβάλλουν στην ανάπτυξη μιας αίσθησης κοινότητας (διά ζώσης ή ψηφιακής) προωθώντας την κοινωνική ένταξη και κατ' επέκταση ενισχύοντας την ευημερία και την ανθεκτικότητα. Επίσης, η εκπαίδευση ενηλίκων προάγει την υγεία και την ευεξία μέσω μιας ευρείας ποικιλίας προγραμμάτων άσκησης και αθλητισμού για όλα τα ενδιαφέροντα και τις ηλικιακές ομάδες, καθώς και μαθημάτων διατροφής και υγιεινής μαγειρικής.

Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτές οι δεξιότητες δεν συμβάλλουν μόνο στην προσωπική ανάπτυξη και ολοκλήρωση των ενήλικων μαθητών αλλά έχουν επίσης πολύ θετική επίδραση στην κοινωνική τους ζωή και στην επαγγελματική τους εξέλιξη. Η ενεργή προώθηση της ευεξίας των εργαζομένων, τόσο μέσα όσο και έξω από τον εργασιακό χώρο, βοηθά στην πρόληψη της μακροχρόνιας αδράνειας, εξαιτίας της επαγγελματικής εξουθένωσης, και άλλων προβλημάτων υγείας που σχετίζονται με το άγχος. Συμβάλλει, ακόμα, στη διατήρηση των εργαζομένων και στην ενίσχυση της επαγγελματικής ικανοποίησης.

Ερευνητικά δεδομένα

Η εκπαίδευση ενηλίκων επηρεάζει το εισόδημα και την απασχολησιμότητα των ατόμων, καθώς και τις στάσεις και τις συμπεριφορές που επηρεάζουν την ψυχική ευημερία τους. Πιο συγκεκριμένα, προσφέρει στους ανθρώπους πόρους που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να κάνουν αλλαγές στη ζωή τους. Αυτές οι αλλαγές μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντικές για όσους έχουν ωφεληθεί λιγότερο από την αρχική τους εκπαίδευση.

Αυτό που δεν γνωρίζουμε ακόμη πλήρως είναι τι είδους πόροι βοηθούν τους ανθρώπους να κάνουν κάποιου είδους αλλαγές. Αυτό που γνωρίζουμε είναι ότι οι πολύ πρακτικές ικανότητες – οι οποίες μερικές φορές αναφέρονται υποτιμητικά ως «βασικές δεξιότητες» ή ακόμα και ως «απλώς εργαλειακές» – μπορούν να έχουν αξιοσημείωτα αποτελέσματα στη ζωή των ανθρώπων. Πέρα από αυτό, τα δεδομένα απλώς μας δείχνουν ότι η εκπαίδευση ενηλίκων παρέχει πόρους που μπορούν να τροφοδοτήσουν σημαντικές αλλαγές, αλλά δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μια «παιδαγωγική ασπρίνη» που δρα άμεσα για όλους. Ωστόσο, μπορούμε να είμαστε αρκετά σίγουροι ότι, στην καλύτερη εκδοχή της, η εκπαίδευση ενηλίκων όχι μόνο περιλαμβάνει το εργαλειακό και πρακτικό στοιχείο, αλλά το υπερβαίνει κιόλας, προσφέροντας αυτό που ο Raymond Willimans (1983) αποκάλεσε «πόρους για ένα ταξίδι ελπίδας».¹⁰

ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Πρόγραμμα «Positive People»¹¹

Το «Positive People» είναι ένα συνεργατικό έργο με επικεφαλής την κοινωνική επιχείρηση Pluss, η οποία δραστηριοποιείται στις περιοχές Cornwall, Devon και Somerset, προσφέροντας μια εκπαιδευτική σανίδα σωτηρίας στους πιο κοινωνικά αποκλεισμένους και ευάλωτους ανθρώπους της κοινωνίας. Το έργο περιλαμβάνει πολλές διαφορετικές μαθησιακές ευκαιρίες, προσαρμοσμένες στις ατομικές ανάγκες των συμμετεχόντων. Μερικά μόνο από τα παραδείγματα δραστηριοτήτων που υλοποιούνται μέσω του “Positive People” περιλαμβάνουν το Feel Good Shop στο Plymouth, το οποίο βοήθησε την κοινότητα να μάθει πώς να ζει μια υγιή ζωή μέσω των συνεργατών του έργου που απασχολούνταν στον τομέα της υγείας και της ευημερίας, καθώς και να μάθει να διαχειρίζεται τα οικονομικά της με τη βοήθεια του Citizens Advice Bureau, να αξιοποιεί στο έπακρο τις ψηφιακές συσκευές του και πολλά άλλα. Το “Positive People” διδάσκει επίσης στους ανθρώπους πώς να ζουν με βιώσιμο και συμπεριληπτικό τρόπο, διοργανώνοντας δραστηριότητες που προάγουν έναν βιώσιμο και ηθικό τρόπο ζωής, μαθαίνοντας πώς να συνδέονται με άλλους ανθρώπους και να προσφέρουν κάτι ανταποδοτικά στην κοινότητα.

Η ιστορία μιας εκπαιδευόμενης

— Deborah, 43, Ιρλανδία

“ Πιστεύω ότι το ταξίδι μου προς την πρόοδο ξεκίνησε σε μια απλή ομάδα που μαζευόταν για να πιει καφέ στο Κέντρο Μεταναστών του Cork, γιατί εκτός από το να πηγαίνω σε συναντήσεις και να μοιράζομαι την εμπειρία μου ως μετανάστρια, μου προσέφεραν επίσης σύντομα μαθήματα και εκπαιδεύσεις. Παρακολούθησα ένα πρόγραμμα «Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών», το οποίο αργότερα μου επέτρεψε να συντονίζω εργαστήρια γονεϊκότητας, βοηθώντας άλλες μετανάστριες που αντιμετώπιζαν δυσκολίες με τη νέα νομοθεσία και τις πολιτισμικές διαφορές. Επίσης, μας ενημέρωναν για διάφορα εργαστήρια που διοργανώνονταν στην κοινότητα. Έτσι, έμαθα για την εκπαίδευση στον διαπολιτισμικό διάλογο, την οποία παρακολούθησα και τώρα πλέον μπορώ και συντονίζω ανάλογες πρωτοβουλίες. Πραγματικά, μέσα σε αυτόν τον χώρο, όλοι ενδυναμώθηκαν.”

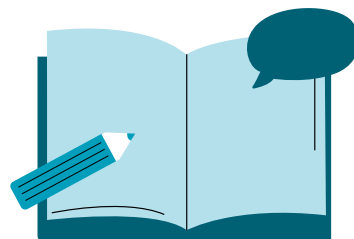
Όταν ξεκινάς ένα μάθημα, μπαίνεις σε μια ρουτίνα. Ξυπνάς κάθε πρωί με ανυπομονησία. Γνωρίζεις ανθρώπους με παρόμοια ενδιαφέροντα και συνδέεσαι μαζί τους. Στη συνέχεια, αρχίζεις να διαβάζεις, το μυαλό σου διευρύνεται, η φαντασία σου μεγαλώνει. Μαθαίνεις καινούργια πράγματα. Γίνεσαι μέλος μιας ομάδας δυναμικών και ενδιαφερόντων ανθρώπων που φέρνουν μαζί τους προσωπικές ιστορίες. Νιώθεις ότι ανήκεις κάπου. Αποκτάς μόρφωση. Ενδυναμώνεσαι. Και αυτό αλλάζει τα πάντα!

Η εκπαίδευση έχει βοηθήσει την ψυχική μου υγεία και έχει επηρεάσει θετικά τη ζωή μου και την οικογένειά μου. Τώρα έχω επιστρέψει στο πανεπιστήμιο και παρακολουθώ το μεταπτυχιακό πρόγραμμα στο Οικογενειακό Δίκαιο στο University College Cork.

”

¹⁰ Field, J. (2011). Adult learning, health and well-being – changing lives. *ADULT LEARNER 2011, The Irish Journal of Adult and Community Education*. Retrieved from <https://www.aontas.com/assets/resources/Adult-Learner-Journal/AONTAS%20Adult%20Learner%20Journal%202011.pdf>

¹¹ Positive People Programme. (2017-2023). Retrieved April 15, 2024, from https://regalenetwork.eu/wp-content/uploads/2022/06/45.-REGALE_Good-Practice-Positive-People_UK.docx.pdf

Οι προκλήσεις:

- Ένα σημαντικό ποσοστό ενηλίκων στην Ευρώπη υστερεί σε βασικές και ουσιαστικές δεξιότητες, αλλά και σε δεξιότητες επιτυχούς διαχείρισης της ζωής τους.

Τι μπορεί να κάνει η εκπαίδευση ενηλίκων:

Όλες και όλοι πρέπει να διαθέτουν τις απαραίτητες δεξιότητες και ικανότητες που χρειάζονται για συμμετοχή στην κοινωνική ζωή και τον κόσμο της εργασίας στον 21ο αιώνα. Η Εκπαίδευση Ενηλίκων παρέχει τις αναγκαίες δεξιότητες ζωής, αλλά και προβλέπει και διαμορφώνει τις μελλοντικές εξελίξεις. Αυτό περιλαμβάνει βασικές ή ουσιαστικές δεξιότητες, όπως είναι ο γραμματισμός και ο αριθμητισμός, αλλά και ψηφιακές δεξιότητες, γλωσσικές δεξιότητες και μια ευρεία γκάμα βασικών ικανοτήτων που χρειάζονται όλοι στην καθημερινή τους ζωή, όπως ο χρηματοοικονομικός αλφαριθμητισμός, ο αλφαριθμητισμός υγείας και ο αλφαριθμητισμός στα μέσα ενημέρωσης. Η εκπαίδευση ενηλίκων παρέχει δεξιότητες και μαθησιακές εμπειρίες που προσφέρουν πολλά οφέλη και υποστηρίζουν τα άτομα καθ' όλη τη διάρκεια της καριέρας και της ζωής τους.

Η ΕΑΕΑ, σε συνεργασία με μέλη και εταίρους, έχει αναπτύξει ένα «Ευρωπαϊκό Πλαίσιο για τις Δεξιότητες Ζωής», το οποίο τονίζει την ανάγκη για διαρκή και ολιστική μάθηση για όλους. Σε μια εποχή που χαρακτηρίζεται από συνεχιζόμενες οικονομικές, τεχνολογικές και κοινωνικές εξελίξεις, όλοι οι άνθρωποι στην Ευρώπη πρέπει να αναπτύσσουν, να ενισχύουν και να επικαιροποιούν συνεχώς τις δεξιότητές τους. Η άτυπη και μη τυπική εκπαίδευση ενηλίκων μπορεί να βοηθήσει σε αυτό: τα δεδομένα δείχνουν ότι οι δραστηριότητες εκπαίδευσης ενηλίκων όλων των τύπων, ανεξαρτήτως του συγκεκριμένου περιεχομένου μάθησης, προάγουν τις δεξιότητες ζωής. Οι πάροχοι εκπαίδευσης ενηλίκων πρέπει να δώσουν ακόμη μεγαλύτερη έμφαση σε αυτούς τους διαθεματικούς εκπαιδευτικούς στόχους στο

μέλλον, για να αναδείξουν τον πλούτο των δυνατοτήτων που προσφέρονται. Τα ερευνητικά δεδομένα και η πρακτική της εκπαίδευσης ενηλίκων δείχνουν ότι οι βασικές δεξιότητες, όπως ο αριθμητισμός, ο γραμματισμός και οι ψηφιακές δεξιότητες, είναι θεμέλια για τη διά βίου μάθηση και επίσης για την ανάπτυξη ικανοτήτων για τη ζωή και τη δουλειά. Οι δεξιότητες ζωής δεν μπορούν να διδαχθούν με έναν αφηρημένο και θεωρητικό τρόπο – το άτομο πρέπει να συλλέγει, να ερευνά και να συζητά την εμπειρία του από την πραγματική ζωή. Είναι σημαντικό να λαμβάνουμε υπόψη το εν λόγω πλαίσιο εφαρμογής των δεξιοτήτων ζωής, καθώς αυτό οδηγεί στην επιτυχία της μάθησης των δεξιοτήτων ζωής: αυτό σημαίνει ότι οι δεξιότητες ζωής πρέπει να προσαρμόζονται στις συγκεκριμένες συνθήκες κάθε χώρας, ομάδας και ατόμου. Οι δεξιότητες ζωής βρίσκονται σε συνεχιζόμενη εξέλιξη όσον αφορά τα ατομικά, οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά συγκείμενα.

Η Estera Možina, επικεφαλής του αντίστοιχου θεματικού τομέα στο Σλοβενικό Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Ενηλίκων, έχει μια ενδιαφέρουσα σκέψη στο blog του EPAL για τις δεξιότητες ζωής¹².

Ερευνητικά στοιχεία

«Οι κοινωνίες μας υφίστανται ραγδαίες αλλαγές, με τις τεχνολογικές εξελίξεις να αποτελούν τον κύριο μοχλό αυτής της ταχείας ανάπτυξης. Η αυτοματοποίηση έχει ήδη αρχίσει να μετασχηματίζει την αγορά εργασίας, καθώς όλο και περισσότερες εργασίες χαμηλής εξειδίκευσης εκτελούνται πλέον από μηχανές. Ως εκ τούτου οι τεχνολογίες διαδραματίζουν ολοένα και σημαντικότερο ρόλο σε διάφορους τομείς της ζωής, οδηγώντας στην ταχεία απαξίωση δεξιοτήτων, εισάγοντας νέα εργασιακά μοντέλα και καθιστώντας αναγκαία τη συνεχή επικαιροποίηση των δεξιοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια της ανθρώπινης ζωής. Στον οικονομικό τομέα, παρατηρούμε ταχείες

¹² Možina, E. (2022). Life skills for adults. EPAL Österreich. Retrieved April 15, 2024, from <https://epale.ec.europa.eu/en/blog/life-skills-adults>

αλλαγές στις μορφές απασχόλησης, με προσωρινές θέσεις εργασίες να γίνονται όλο και πιο συχνό φαινόμενο. Επιπλέον, οι εργοδότες αναζητούν ολοένα και περισσότερο εργαζομένους που διαθέτουν δεξιότητες όπως η ευελιξία και η διάθεση για συνεχή μάθηση.

Οι δημογραφικές αλλαγές, λόγω της γήρανσης του πληθυσμού στην ΕΕ, αναδεικνύουν την ανάγκη για ανανεωμένες προσπάθειες που θα προάγουν την προσωπική ευημερία και θα διασφαλίζουν όχι μόνο μεγαλύτερη αλλά και πιο ικανοποιητική ζωή. Για να ανταπεξέλθουν στις σύνθετες καταστάσεις ζωής, οι Ευρωπαίοι πολίτες χρειάζεται να αναπτύσσουν διαρκώς ικανότητες που θα τους επιτρέπουν να διαχειρίζονται επιτυχώς τις προκλήσεις που προκύπτουν από τις πολυάριθμες μεταβάσεις στην εργασία, την προσωπική ζωή και την κοινωνία. Τα άτομα πρέπει να μάθουν να αντιμετωπίζουν την αβεβαιότητα, να καλλιεργούν την ανθεκτικότητα τους, να αναπτύσσονται σε προσωπικό επίπεδο, να διαχειρίζονται απαιτητικές διαπροσωπικές σχέσεις και να εξοικειώνονται με τη διαδικασία της μάθησης-μαθαίνοντας πώς να μαθαίνουν. Η τυπική, η μη-τυπική και η άτυπη μάθηση μπορούν να συμβάλλουν στην απόκτηση αυτών των ικανοτήτων.»¹³

Η εκπαίδευση, στις διάφορες μορφές της (τυπική, και μη τυπική), αποτελεί το κύριο μέσο τόσο για την ανάπτυξη αυτών των ικανοτήτων στους εκπαιδευόμενους όσο και για την εξέλιξή τους ώστε να συμβάλλουν στη διαμόρφωση κοινωνιών που είναι περισσότερο εναρμονισμένες με τη φύση, τη δημόσια υγεία και άλλες πηγές εγγενούς αξίας. Όλοι οι μαθητές, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες ή έχουν ειδικές ανάγκες, θα πρέπει να λαμβάνουν την κατάλληλη υποστήριξη σε συμπεριληπτικά περιβάλλοντα, ώστε να αξιοποιούν πλήρως τις δυνατότητές τους.

ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Ένα Αναλυτικό Πρόγραμμα για τους Πολίτες στην Ουαλία

Εθελοντές και διδακτικό προσωπικό συνεργάζονται με το Πανεπιστήμιο της Νότιας Ουαλίας για τον σχεδιασμό ενός προγράμματος εκπαίδευσης εκπαιδευτικών στο Oasis, το οποίο ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ατόμων που αναζητούν άσυλο στην Ουαλία. Το περιεχόμενο των μαθημάτων βασίζεται στις πραγματικές ανάγκες των εκπαιδευομένων.

Οι πρόσφυγες και οι αιτούντες άσυλο αντιμετωπίζουν μοναδικές προκλήσεις και εμπόδια κατά την άφιξή τους σε μια νέα χώρα. Ενδέχεται να δυσκολεύονται να εκτελέσουν ακόμη και βασικές καθημερινές δραστηριότητες, όπως η επίσκεψη σε γιατρό, λόγω γλωσσικών εμποδίων, ενώ ορισμένοι έχουν ανάγκες γραμματισμού εξαιτίας της διακοπτόμενης φοίτησης στο σχολείο. Στο Oasis πραγματοποιούνται δωρεάν μαθήματα ESOL (Αγγλικών για ομιλητές άλλων γλωσσών) πέντε ημέρες την εβδομάδα, όπου εφαρμόζεται και το νέο πρόγραμμα εκπαίδευσης εκπαιδευτικών. Για πολλούς πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο, αυτά τα μαθήματα αποτελούν το κύριο κοινωνικό τους περιβάλλον, προσφέροντάς τους μια αίσθηση σταθερότητας στη ζωή τους, καθώς και γλωσσική και ψυχολογική υποστήριξη. Ένας από τους πρόσφυγες που συμμετείχαν στο πιλοτικό πρόγραμμα δήλωσε: «Όταν ήρθα πέρυσι, είχα κατάθλιψη και άγχος. Δε μιλούσα την αγγλική γλώσσα. Αλλά νιώθω ήρεμος όταν έρχομαι στο Oasis και μαθαίνω πολλά πράγματα εδώ. Μου παρέχουν μαθήματα αγγλικής γλώσσας, αλλά το πιο σημαντικό είναι ότι μου δίνουν αυτοπεποίθηση. Αυτό δε θα το ξεχάσω ποτέ».¹⁴

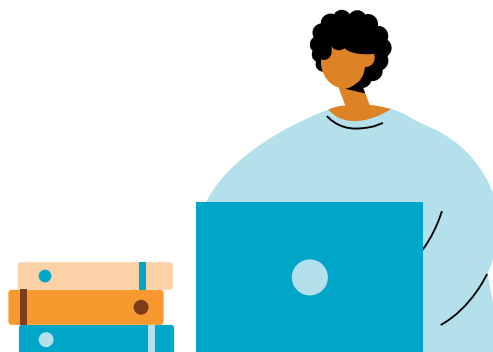
¹³ Sala, A., Punie, Y., Garkov, V., & Cabrera Giraldez, M. (2020). *Life-Comp: The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence*. Publications of the Joint Research Centre. Retrieved April 15, 2024, from <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC120911>

¹⁴ The Citizen's Curriculum: Empowering adult learners in Wales. (2024, January 5). Retrieved April 15, 2024, from <https://www.gov.wales/citizens-curriculum-empowering-adult-learners-wales>

ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Πλαίσιο για τις Δεξιότητες Ζωής

Το έργο “Life Skills for Europe” ανέπτυξε ένα πλαίσιο για τις Δεξιότητες Ζωής, το οποίο έχει σχεδιαστεί με πρακτικό προσανατολισμό και αποσκοπεί στην υποστήριξη των εκπαιδευτικών στην εφαρμογή και την ανάπτυξη των δικών τους συγκεκριμένων μεθόδων μάθησης και διδασκαλίας.

Ικανότητες γραμματισμού

Κατανόηση και δημιουργία γραπτού λόγου-αλληλεπίδραση με γραπτές πληροφορίες στην καθημερινότητα, το σπίτι, τη δουλειά και την κοινότητα-χρήση αυτών των δεξιοτήτων για τη συμμετοχή στην κοινωνικοπολιτική ζωή.

Αριθμητικές ικανότητες

Αναγνώριση, κατανόηση και χρήση αριθμητικών πληροφοριών στην καθημερινή ζωή-χρησιμοποιώντας τα μαθηματικά για την επίλυση προβλημάτων, την περιγραφή, την εξήγηση και την πρόβλεψη γεγονότων.

Οικονομικές ικανότητες

Ικανότητα διαχείρισης χρημάτων και αποτελεσματικής χρήσης πληροφοριών, και συμβουλευτικών υπηρεσιών που απαιτούνται για τη σωστή διαχείριση των προσωπικών οικονομικών.

Ψηφιακές ικανότητες

Εξοικείωση με το ψηφιακό και διαδικτυακό περιβάλλον και ικανότητα χρήσης ψηφιακών εργαλείων, μέσων και πηγών πληροφόρησης, π.χ. αναζήτηση δεδομένων, επίλυση πρακτικών ζητημάτων, δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου και προϊόντων και διαχείριση πληροφοριών-κριτική κατανόηση της φύσης, των τεχνικών και των επιπτώσεων των μηνυμάτων των μέσων ενημέρωσης.

Περιβαλλοντικές ικανότητες

Κατανόηση του αντίκτυπου των καθημερινών ενεργειών στο περιβάλλον (π.χ. τρόπους παραγωγής και κατανάλωσης τροφίμων, ενέργεια, ανακύκλωση, μείωση απορριμμάτων)-εξοικείωση με την έννοια της αειφόρου ανάπτυξης και σύνδεσης με περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες.

Ικανότητες υγείας

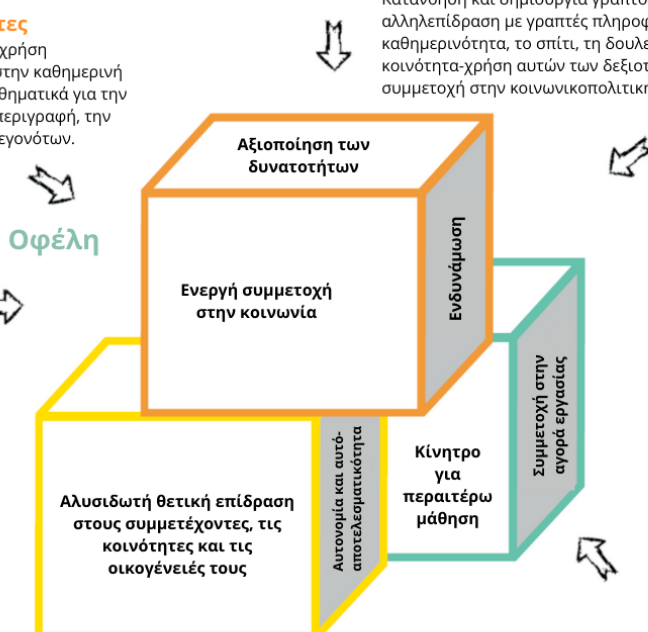
Απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων και δεξιοτήτων για τη φροντίδα της σωματικής και ψυχικής υγείας του ίδιου και των άλλων ατόμων-κατανόηση και χρήση των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και βασικών πληροφοριών για την υγεία (π.χ. φαρμακευτική αγωγή, επισήμανση τροφίμων).

Προσωπικές και διαπροσωπικές ικανότητες

Αυτοδιαχείριση, αυτοεκτίμηση και ενσυναίσθηση-ικανότητα λήψης αποφάσεων και επίλυσης προβλημάτων-επικοινωνία και συνεργασία με σεβασμό στους άλλους για επίλυση διενέξεων και διαφορών.

Κοινωνικο-πολιτικές ικανότητες

Κατανόηση του τρόπου λειτουργίας της δημοκρατίας στην πράξη, της συμμετοχής στις δημοκρατικές διαδικασίες και εμπλοκής στις κοινότητες-κατανόηση και σεβασμός στις θρησκευτικές και πολιτισμικές διαφορές.

Συμπερίληψη, Ενδυνάμωση και Κοινωνική Δικαιοσύνη

Οι προκλήσεις:

- Αυξανόμενες κοινωνικές ανισότητες, έλλειψη συμπερίληψης και περιθωριοποίηση.
- Πολλοί άνθρωποι βιώνουν τον αποκλεισμό και την αδυναμία συμμετοχής στην κοινωνία.

Τι μπορεί να κάνει εκπαίδευση ενηλίκων:

Η εκπαίδευση ενηλίκων διαδραματίζει θεμελιώδη ρόλο στην προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης, στην αποδοχή της διαφορετικότητας και στην ενίσχυση της συμπερίληψης. Ερευνητικά δεδομένα δείχνουν ότι η εκπαίδευση ενηλίκων προσφέρει σε άτομα από μειονεκτικά περιβάλλοντα τη δυνατότητα να βελτιώσουν το μορφωτικό τους επίπεδο, να αυξήσουν τις επαγγελματικές τους προοπτικές και να αναβαθμίσουν την ποιότητα της ζωής τους.

Οι δεξιότητες κριτικής σκέψης και επίλυσης προβλημάτων είναι ζωτικής σημασίας για την ενεργή συμμετοχή στις διαδικασίες μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Η ενεργή συμμετοχή προάγει την κοινωνική δικαιοσύνη, διασφαλίζοντας ότι διαφορετικές φωνές ακούγονται και γίνονται σεβαστές. Οι μετασχηματιστικές μαθησιακές μεθοδολογίες ενδυναμώνουν τους ενήλικες εκπαιδευόμενους, ιδίως εκείνους που δεν συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες, ώστε να ενταχθούν πιο ενεργά – στην κοινωνία, την κοινότητα, τη δημοκρατία, την οικονομία, τις τέχνες και τον πολιτισμό.

Η εκπαίδευση ενηλίκων ενισχύει την κοινωνική κινητικότητα, υποστηρίζοντας τόσο εκείνους που δεν μπόρεσαν να αξιοποιήσουν πλήρως την αρχική τους εκπαίδευση όσο και όσους επιθυμούν να συνεχίσουν τη μάθησή τους ως ενήλικες. Από την εκπαίδευση σε βασικές δεξιότητες έως τα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας και την εκμάθηση ξένων γλωσσών, η εκπαίδευση ενηλίκων προσφέρει πληθώρα ευκαιριών για τη βελτίωση της ζωής των ατόμων, παρέχοντας ευέλικτες επιλογές μάθησης, όπως διαδικτυακά ή απογευματινά μαθήματα. Επιπλέον, συμβάλλει στην εξισορρόπηση των κοινωνιών σε μεγαλύτερη κλίμακα, δημιουργώντας δικαιότερες κοινωνίες και ενισχύοντας την οικονομική ανάπτυξη.

Η εκπαίδευση ενηλίκων είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη σύνδεση ανθρώπων από διαφορετικά κοινωνικά στρώματα και πλαίσια, προάγοντας την αμοιβαία κατανόηση και τον σεβασμό. Παράλληλα, διαθέτει την ευελιξία να αντιμετωπίσει με κριτική ματιά ζητήματα, όπως η ισότητα των φύλων, η φυλετική δικαιοσύνη και η περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Οι ενημερωμένοι και κριτικά σκεπτόμενοι ενήλικες, που αντιλαμβάνονται την αξία της διαφορετικότητας, της συμπερίληψης και της βιωσιμότητας, είναι καλύτερα εξοπλισμένοι ώστε να εργαστούν ενεργά για μια πιο δημοκρατική, δίκαιη και συμπεριληπτική κοινωνία.

Ερευνητικά δεδομένα I

«Ο ενδυναμωτικός ρόλος της εκπαίδευσης ενηλίκων αποκαλύπτεται μέσω της διεύρυνσης της δράσης, η οποία επιτρέπει στα άτομα και τις κοινωνικές ομάδες να αποκτούν έλεγχο επί του περιβάλλοντός τους, καθώς επιδιώκουν την ατομική και κοινωνική ευημερία...Οι αναλύσεις μας δείχνουν ότι η συμμετοχή στη μη τυπική εκπαίδευση ενηλίκων θεωρείται μέσο ενδυνάμωσης των ατόμων, αυξάνοντας την αυτοπεποίθησή τους, την ικανότητά τους να βρουν εργασία και να ελέγξουν την καθημερινότητά τους...Το αποτέλεσμα της ενδυνάμωσης μέσω της εκπαίδευσης ενηλίκων είναι μεγαλύτερο για εκπαιδευόμενους με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο από ό,τι για εκείνους με μέτριο ή υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης. Αυτό σημαίνει ότι, οι πολιτικές εκπαίδευσης ενηλίκων προκειμένου να είναι πραγματικά ευαίσθητες προς τις ευάλωτες ομάδες, πρέπει να λάβουν σοβαρότερα υπόψη τους τους διαφορετικούς ρόλους που μπορεί να διαδραματίσει η εκπαίδευση ενηλίκων στην ενδυνάμωση ατόμων από διαφορετικά κοινωνικά υπόβαθρα.»¹⁶

Ερευνητικά δεδομένα II

«Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι, μέσα από καινοτόμες παροχές, στρατηγικές κινητοποίησης και εμπλοκής των εκπαιδευόμενων, καθώς και συνεργασίας με την κυβέρνηση και άλλους κοινωνικούς φορείς, η εκπαίδευση ενηλίκων μπορεί να επιφέρει ουσιαστικές αλλαγές... Ίσως, εκτός από το να προσφέρει «δεύτερες ευκαιρίες» που μεταμορφώνουν τις ζωές των εκπαιδευόμενων και των κοινοτήτων τους, ο πιο σημαντικός ρόλος της σήμερα είναι να διασφαλίσει τον δημόσιο χώρο για διάλογο πάνω σε εναλλακτικές επιλογές απέναντι στο νεοφιλελεύθερο μοντέλο, το οποίο εντείνει τις ανισότητες και ενισχύει τον κοινωνικό αποκλεισμό.»¹⁷

ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Πρόγραμμα ενδυνάμωσης προσφύγων από πρόσφυγες

Στη Στουτγάρδη διαμένουν περίπου 10.000 πρόσφυγες, με την πολιτική, τη δημόσια διοίκηση και την κοινωνία των πολιτών να συνεργάζονται στενά για τη διευκόλυνση της διαδικασίας ένταξής τους. Ο Δήμος της Στουτγάρδης εφαρμόζει μια σειρά από εξατομικευμένες στρατηγικές ένταξης, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται μια ιδιαίτερα καινοτόμος προσέγγιση: το πρόγραμμα «Ενδυνάμωση» ("Empowerment"),¹⁸ όπου οι εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες αναλαμβάνονται και υλοποιούνται από τους ίδιους τους πρόσφυγες- με την υποστήριξη τοπικών φορέων όσον αφορά στη γενική οργάνωση, τις αίθουσες και άλλες υποδομές. Με αυτόν τον τρόπο, η πρωτοβουλία ενσωματώνει στοιχεία εκπαίδευσης και ανάπτυξης ικανοτήτων τόσο για τους πρόσφυγες όσο και για την κοινωνία των πολιτών. Επιπλέον, οι δράσεις προσαρμόζονται στις ανάγκες των προσφύγων, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ένα πλούσιο και ποικιλόμορφο φάσμα δραστηριοτήτων.

¹⁶ Boyadjieva, P., & Ilieva-Trichkova, P. (2023). Adult education as a pathway to empowerment: Challenges and possibilities. In *Lifelong Learning, Young Adults, and the Challenges of Disadvantage in Europe* (pp. 169-191). Retrieved April 15, 2024, from https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-14109-6_7

¹⁷ Tuckett, A. (2015). Adult education, social transformation, and the pursuit of social justice. *European Journal of Education*, 50(3), 245–249. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/26609273>

¹⁸ Project "Empowerment Project of Refugees for Refugees." (2015-2020). Retrieved April 15, 2024, from https://regalnetwork.eu/wp-content/uploads/2022/04/37-REGALE_Good-Practice-Empowerment-City-of-Stuttgart.pdf

Η ιστορία ενός εκπαιδευόμενου

— Jason, 48, Ηνωμένο Βασίλειο

«Ο Jason ανάρρωνε από σοβαρή εγκεφαλική βλάβη και χρόνια έλλειψη στέγης όταν του δόθηκε η ευκαιρία να εκπαιδευτεί και βρήκε έναν νέο σκοπό στη ζωή του μέσω του προγράμματος Newground Together. Το επίτευγμα του αυτό δεν οδήγησε μόνο σε μια νέα επαγγελματική πρόταση, αλλά του έδωσε και τη δυνατότητα να επανασυνδεθεί με την οικογένειά του».

«Έχω δύο ενήλικους γιους, αλλά για πολύ καιρό μετά τον εγκεφαλικό μου τραυματισμό, δεν μπορούσα να τους θυμηθώ. Καθώς ο εγκεφάλός μου άρχισε να αναδιοργανώνεται, ήθελα να τους συναντήσω, να επανασυνδεθώ μαζί τους αλλά ντρεπόμουν. Ξεκίνησα ένα πρόγραμμα διαχείρισης εγκαταστάσεων που περιλάμβανε πρακτική εργασία στα ακίνητα THG στο Halifax. Έμαθα να αναλαμβάνω καθήκοντα συντήρησης, καθαριότητας και βασικής διαχείρισης ακινήτων. Από τότε που υπέγραψα σύμβαση εργασίας, έχω μάθει επίσης πώς να καταγράφω ζημιές, να διαχειρίζομαι επισκευές και να συνεργάζομαι με εργολάβους.

Η δουλειά του επιστάτη είναι σημαντική. Έχει πολλές ευθύνες και είναι υπέροχο να ξέρω ότι τα μικρά πράγματα που κάνω βελτιώνουν τη ζωή κάποιου άλλου. Αυτός είναι ο λόγος που θέλω να συνεχίσω να μαθαίνω. Νιώθω υπεύθυνος για τους ενοίκους μου και για το περιβάλλον στο οποίο ζουν, και αισθάνομαι πως αυτή είναι μια ευκαιρία να ανταποδώσω τη βοήθεια που μου δόθηκε, βοηθώντας την κοινότητά μου.

Ο εγκεφάλός μου λειτουργεί πολύ καλύτερα τώρα, αν και η βλάβη θα είναι πάντα εκεί. Πιστεύω ότι η μάθηση βοήθησε στη διαδικασία της ανάρρωσης, ενθαρρύνοντας τον εγκεφάλό μου να δημιουργήσει νέες συνδέσεις και να δυναμώσει. Η μάθηση με έκανε επίσης να νιώσω ξανά άντρας, και χάρη σε αυτό, οι γιοι μου έχουν και πάλι τον πατέρα τους.

”

Η ιστορία μιας εκπαιδευόμενης

— Oleksandra, 42, Ουκρανία

«Ο δρόμος μου προς την εκπαίδευση ενηλίκων ξεκίνησε παράδοξα. Ο μικρότερος γιος μου δεν ήθελε να σπουδάσει. Ένας ψυχολόγος μού συνέστησε να γίνω πρότυπο για το παιδί, ξεκινώντας να μαθαίνω κάτι νέο εγώ η ίδια. Τυχαία, βρέθηκα σε ένα διαδικτυακό σεμινάριο με τίτλο «Οικιακός Ζαχαροπλάστης» και αποφάσισα να μάθω πώς να φτιάχνω γλυκά. Δεν μπορούσα να βρω μαθήματα ζαχαροπλαστικής στην πόλη μου, αλλά κατάφερα να προλάβω την τελευταία θέση σε μια σειρά εργαστηρίων ζαχαροπλαστικής του ALEC Pershyi (στην προσωρινά κατεχόμενη Μελιτόπολη) στην Ουκρανία.

Συνειδητοποίησα ότι μου αρέσει η ζαχαροπλαστική και ότι είμαι αρκετά καλή σε αυτήν. Έτσι, παρακολούθησα μαθήματα αυτοβελτίωσης στο Pershyi ALEC και έμαθα πώς να σχεδιάσω το μέλλον μου». Με την πάροδο του χρόνου, η Oleksandra έγινε μέλος της ομάδας του ALEC και εκπαιδεύτρια σε μαθήματα ζαχαροπλαστικής. Κατάλαβε ότι έπρεπε να επιστρέψει στις πρώτες της σπουδές ως εκπαιδευτικός και να ξεκινήσει να εργάζεται ως επαγγελματίας εκπαιδεύτρια.

«Γράφτηκα στο πανεπιστήμιο, όπου αυτή τη στιγμή σπουδάζω τεχνολογία τροφίμων. Μετά από αυτή την πρώτη εμπειρία μάθησης, δεν καταλαβαίνω πώς ζούσα χωρίς αυτήν πριν. Τώρα παρακολουθώ συνεχώς νέα μαθήματα και προγράμματα, τόσο επαγγελματικά όσο και αυτοβελτίωσης. Χάρη στην εκπαίδευση στο Pershyi και στη συνεργασία μου με το ALEC ως εκπαιδεύτρια και μέλος της ομάδας, κατάφερα, στις πιο δύσκολες στιγμές του 2022, όχι μόνο να επιβιώσω αλλά και να αποκτήσω νέες εμπειρίες που ακόμα με βοηθούν μέχρι σήμερα».

”

Απασχόληση και Εργασία

Οι προκλήσεις:

- Η έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού για συγκεκριμένα επαγγέλματα και τομείς, καθώς και η εξάλειψη θέσεων εργασίας που απαιτούν χαμηλά τυπικά προσόντα και περιορισμένο επίπεδο δεξιοτήτων.
- Η ανάγκη για συνεχή αναβάθμιση δεξιοτήτων και επανακατάρτιση, ώστε να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της διπλής μετάβασης και άλλων τομέων υψηλής ζήτησης.
- Η ψηφιοποίηση, η πράσινη μετάβαση, η διεθνοποίηση, ο προσανατολισμός στις υπηρεσίες, η ευελιξία των εργασιακών διαδικασιών και η καινοτομία αυξάνουν και μεταβάλλουν τις απαιτήσεις για τις δεξιότητες των εργαζομένων.

απαραίτητες. Η αναγνώριση και η επικύρωση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων που έχουν αποκτήσει οι άνθρωποι μέσω της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης ενηλίκων αποτελούν σημαντική βάση για την επανεκπαίδευση και την αναβάθμιση δεξιοτήτων.

Τι μπορεί να προσφέρει η εκπαίδευση ενηλίκων:

Η θετική σχέση μεταξύ μάθησης και εργασίας είναι προφανής: οι εργαζόμενοι που συνεχώς μαθαίνουν είναι πιο δημιουργικοί, καινοτόμοι, ανθεκτικοί στο άγχος και παραγωγικοί – γεγονότα που καθιστά τις επιχειρήσεις πιο ανταγωνιστικές και επιτυχημένες. Η ψηφιοποίηση, η πράσινη μετάβαση, η διεθνοποίηση, ο προσανατολισμός στις υπηρεσίες και η ευελιξία αποτελούν σημαντικές τάσεις στην αγορά εργασίας που έχουν ένα κοινό στοιχείο: αυξάνουν και αλλάζουν τις απαιτήσεις για τις δεξιότητες των εργαζομένων. Αυτό δεν είναι μια νέα εξέλιξη. Αυτό που είναι νέο είναι ότι οι απαιτήσεις αλλάζουν και αυξάνονται ταχύτερα από ποτέ.

Οι επαγγελματικές δεξιότητες πρέπει να αναβαθμίζονται τακτικά, ενώ οι μετα-δεξιότητες, όπως οι κοινωνικές και επικοινωνιακές ικανότητες, καθίστανται

Σχεδόν κάθε μελέτη σχετικά με τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας και το μέλλον της εργασίας καταλήγει στο ίδιο συμπέρασμα: για να αντιμετωπιστεί ο διαρκής μετασχηματισμός, η συνεχής κατάρτιση και η μάθηση στον χώρο εργασίας είναι απολύτως απαραίτητες – όχι μόνο για τους εργαζόμενους με χαμηλότερο επίπεδο τυπικής εκπαίδευσης, αλλά για όλους. Παράλληλα, για όσους είναι εκτός αγοράς εργασίας, η εκπαίδευση ενηλίκων ενισχύει την ανθεκτικότητα και μειώνει τις αρνητικές συνέπειες απώλειας της αυτοπεποίθησης που συνδέεται με την ανεργία ή την αδράνεια στην αγορά εργασίας. Η εκπαίδευση ενηλίκων προάγει νέες δεξιότητες και ικανότητες, επιτρέποντας την επαγγελματική εξέλιξη και τη μετάβαση σε θέσεις εργασίας υψηλότερης ποιότητας. Παράλληλα, λειτουργεί ως γέφυρα μεταξύ ανεργίας/αδράνειας και εργασίας, εκπαίδευσης και εργασίας, καθώς και μεταξύ εκπαίδευσης και περαιτέρω μάθησης (π.χ. από την εκπαίδευση ενηλίκων στην ανώτερη εκπαίδευση), διευκολύνοντας ομαλές μεταβάσεις στις μαθησιακές διαδρομές των ατόμων.

ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Μαθαίνοντας βασικές δεξιότητες στο χώρο της εργασίας

Στην Ελβετία το 2018 ξεκίνησε ένα κρατικό πρόγραμμα¹⁹ για την προώθηση της εκμάθησης βασικών δεξιοτήτων στο χώρο της εργασίας. Το πρόγραμμα υποστηρίζει επιχειρήσεις που επενδύουν στην εκπαίδευση των βασικών δεξιοτήτων των εργαζομένων τους, έτσι ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις αλλαγές της αγοράς εργασίας. Το πρόγραμμα βασίζεται στις θετικές εμπειρίες του σχεδίου GO της Ελβετίας. Το σχέδιο απέδειξε πως η εκμάθηση των βασικών δεξιοτήτων στο χώρο της εργασίας είναι εξαιρετικά ωφέλιμη τόσο για τους εργαζόμενους όσο και για τους εργοδότες.

ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Εθνικές κατευθυντήριες γραμμές ποιότητας για την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων.

Η Αυστριακή Πρωτοβουλία για την Εκπαίδευση Ενηλίκων αποτελεί την συνεργασία του Αυστριακού Ομοσπονδιακού Υπουργείου Παιδείας με τους εννέα Αυστριακές επαρχίες. Στόχος είναι να βοηθήσει τους ενήλικες που στερούνται βασικών δεξιοτήτων ή εκείνους που δεν αποφοίτησαν ποτέ από το γυμνάσιο, ώστε να ολοκληρώσουν την εκπαίδευσή τους. Η καινοτόμα προσέγγιση του σχεδίου οφείλεται σε δυο χαρακτηριστικά – πρώτο είναι η εφαρμογή σταθερών εθνικών κατευθυντήριων γραμμών, όσον αφορά τα μαθήματα του προγράμματος και δεύτερο χαρακτηριστικό είναι το ότι τα μαθήματα είναι δωρεάν για όλους τους συμμετέχοντες.

Η ιστορία μιας εκπαιδευόμενης

21

— Rebecca, 39, Ηνωμένο Βασίλειο

“ Η Rebecca γράφτηκε εγγράφηκε στο πρόγραμμα *Chartered Manager Degree Apprenticeship* ενώ εργαζόταν ως σωφρονιστικός υπάλληλος. Στο πρόγραμμα της μαθητείας κατάφερε να προσκαλέσει έναν ντόπιο φιλανθρωπικό οργανισμό εκπαίδευσης σκύλων – το *Restart Dog Project* – στην φυλακή. Το σχέδιο αυτό αποδείχτηκε να έχει σημαντικά οφέλη για την ευημερία των κρατουμένων.

«Δεν ήξερα τι καριέρα ήθελα να ακολουθήσω όταν έδινα εισαγωγικές εξετάσεις για το πανεπιστήμιο και αποφάσισα πως το πανεπιστήμιο δεν ήταν η σωστή επιλογή για μένα. Το μετάνιωσα όμως αργότερα. Όταν το πρόγραμμα *Serco Chartered Manager Degree Apprenticeship (CMDA)* ξεκίνησε το 2017 στο κατάστημα κράτησης *HMP Dovegate* άρπαξα την ευκαιρία να αποκτήσω το πτυχίο που ποτέ δεν είχα. Είχα μόλις επιστρέψει από την άδεια μητρότητας, μετά την απόκτηση των διδύμων και ήθελα να τους δώσω το σωστό παράδειγμα - πως ποτέ δεν είναι αργά να μάθεις κάτι.

Ήμουν αποφασισμένη να μειώσω τα περιστατικά αυτοτραυματισμών και αυτοκτονιών στην φυλακή μας. Εξέτασα τις θετικές επιδράσεις των ζώων συντροφιάς στην αποκατάσταση των φυλακισμένων και στο πρόγραμμα της μαθητείας μου και συνέταξα μια επιχειρηματική πρόταση, ώστε να εισάγουμε το πρόγραμμα του σκύλου βοηθού. Η ιδέα μου αποδείχτηκε εξαιρετικά πετυχημένη. Στην αρχή του προγράμματος οι φυλακισμένοι βαθμολόγησαν την ψυχική τους υγεία με 4 στα 10. Οι τελευταίες τους αξιολογήσεις δείχνουν ότι τώρα βρίσκονται στο 8 στα 10. ».

Η εξειδίκευση αυτή ήταν επίσης καθοριστικής σημασίας για την προαγωγή μου σε ανώτερο στέλεχος στο κατάστημα κράτησης. Η φωτογραφία μου με τα παιδιά μου δίπλα μου στην τελετή της αποφοίτησης, που κρεμίζεται στον τοίχο του γραφείου μου, φέρνει ένα χαμόγελο στο πρόσωπό μου, κάθε φορά που την κοιτάω».

¹⁹ Swiss State Secretariat for Education, Research and Innovation. (2018). Schweizerische Berufsbildungsämter (SBBB). Retrieved July 12, 2024, from <https://www.sbfi.admin.ch/sbfi/de/home.html>

Η ιστορία μιας εκπαιδευόμενης

— Κορίνα, 40, Ελλάδα

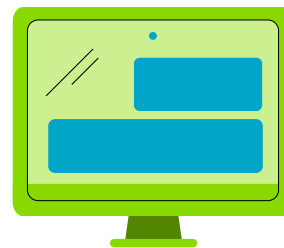

«Η Ελλάδα έχει πολλά να προσφέρει όσον αφορά την εκπαίδευση ενηλίκων. Εκτός από τα πανεπιστήμια, υπάρχουν ιδρύματα και ακαδημίες, όπου οι ενήλικοι μπορούν να συμμετάσχουν σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης με σκοπό την αναβάθμιση αλλά και ανανέωση των δεξιοτήτων. Σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια, η εκπαίδευση έχει γίνει πιο οργανωμένη, πιο ανοικτή σε όλους και οι εκπαιδευτές είναι πιο καλά εκπαιδευμένοι. Αλλά και πάλι με περισσότερη προσπάθεια, τα πράγματα μπορούν να βελτιωθούν.

Στην οργάνωση Οδύσσεια (<https://odyssea.com/el/>), είχα την ευκαιρία να λάβω μέρος στο πρόγραμμα Social Media Marketing. Αν και αποτελούσε ένα καινούριο κομμάτι της εκπαίδευσης για μένα, υπήρχε τέτοια αλληλεπίδραση μεταξύ των συμμετεχόντων και των καθηγητών, που όλα τα μαθήματα του προγράμματος ήταν ευχάριστα και εύκολα στην εκμάθηση. Επίσης οι καθηγητές ήταν πολύ καλά οργανωμένοι και είχαν άριστη γνώση της αγοράς των επιχειρήσεων. Θα ήμουν χαρούμενη να συμμετάσχω και σε ένα επόμενο πρόγραμμα.

”

Οι προκλήσεις:

- Η ανάγκη να χρησιμοποιείς και να καταλαβαίνεις τα ψηφιακά εργαλεία στη ζωή και στη δουλειά.
- Οι νέες τεχνολογίες (όπως η τεχνητή νοημοσύνη) διαταράσσουν την αγορά εργασίας, αλλάζοντας ριζικά τη φύση και το μέλλον της εργασιακής εκπαίδευσης και κατάρτισης
- Η ψηφιοποίηση της καθημερινής ζωής - π.χ. τραπεζικές συναλλαγές και πληρωμές, ταμεία αυτοεξυπηρέτησης στα σουπερ μάρκετ, επικοινωνίες και ψηφιακές κάλπες - αφήνει πολλούς ανθρώπους πίσω, ιδίως εκείνους που δεν έχουν πρόσβαση στην τεχνολογία, στο ευζωνικό διαδίκτυο και στις ψηφιακές δεξιότητες.

Τι μπορεί να κάνει η εκπαίδευση ενηλίκων:

Είναι σημαντικό για τον κάθε ενήλικα να καταλάβει τις ευκαιρίες, τις προκλήσεις και τον αντίκτυπο της ψηφιοποίησης στην εργασία. Είναι το κλειδί για την υποστήριξη της απασχολησιμότητας, της κοινωνικής ένταξης και της ύπαρξης του ενεργού πολίτη. Όλοι χρειάζεται να έχουν ένα επαρκές επίπεδο ψηφιακής ικανότητας, ώστε να παίξουν έναν ενεργό ρόλο στην κοινωνία.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση για την Εκπαίδευση Ενηλίκων (ΕΑΕΑ) ανησυχεί βαθύτατα για το γεγονός ότι «το 44% του ευρωπαϊκού ενήλικου πληθυσμού δεν κατέχει τις βασικές ψηφιακές δεξιότητες». Οι ενήλικες που δεν διαθέτουν επαρκές επίπεδο αυτών των δεξιοτήτων αντιμετωπίζουν υψηλό κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού. «Πάνω από το 70% των επιχειρήσεων δήλωσαν ότι η έλλειψη προσωπικού με επαρκείς ψηφιακές δεξιότητες αποτελεί εμπόδιο στις επενδύσεις. Η Ευρώπη αντιμετωπίζει επίσης έλλειψη ψηφιακών εμπειρογνομόνων που μπορούν να αναπτύξουν την τελευταία λέξη της τεχνολογίας προς όφελος όλων των πολιτών»²¹

Η ικανότητα χειρισμού ψηφιακών εργαλείων θα καταστεί μέγιστης σημασίας στα επόμενα πέντε χρόνια. Όμως η ικανότητα εκμετάλλευσης ευκαιριών, που παρέχεται από την ψηφιοποίηση δεν είναι ομοιόμορφα κατανεμημένη. Οι ενήλικες που ανήκουν σε ευάλωτες και περιθωριοποιημένες ομάδες αντιμετωπίζουν διπλή δυσκολία μελλοντικά, λόγω της έλλειψης ευαισθητοποίησης και της έλλειψης των μέσων να προσαρμοστούν σε αυτές τις αλλαγές.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση για την Εκπαίδευση Ενηλίκων (ΕΑΕΑ) αναγνωρίζει τη σημασία της εξασφάλισης της πρόσβασης όλων των ενηλίκων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση τόσο για τις βασικές, τις μεσαίες αλλά και για τις προχωρημένες ψηφιακές δεξιότητες.

Ακόμη οι ψηφιακές δεξιότητες περιλαμβάνουν περισσότερα από τον χειρισμό των ψηφιακών εργαλείων. Η κατανόηση ζητημάτων, όπως οι αλγόριθμοι, οι ψευδείς ειδήσεις και οι διαδικτυακές «φούσκες», είναι απαραίτητη για τη σωστή χρήση της ψηφιοποίησης.

Η τεχνολογία αλλάζει επίσης το μέλλον της διδασκαλίας και της μάθησης, παρέχοντας πληθώρα εργαλείων για τη βελτίωση του τρόπου με τον οποίο εκπαιδεύουμε, διδάσκουμε και να μάθουμε. Οι εκπαιδευτές πρέπει να αξιοποιούν αυτά τα εργαλεία για να βελτιώσουν τη δουλειά τους, να δημιουργήσουν κοινότητες πρακτικής εξάσκησης και να μοιράζονται τη γνώση και τις δεξιότητές τους. Αυτό που χρειάζεται, επομένως, είναι η καλύτερη πρόσβαση στις υποδομές και την κατάρτιση. Η διαδικτυακή μάθηση προσφέρει πολλές δυνατότητες, αλλά χρειάζεται να γίνει σωστά- η καλή ηλεκτρονική μάθηση δεν είναι μια «φθηνή επιλογή», αλλά χρειάζεται να αναπτυχθεί και να υλοποιηθεί με τις κατάλληλες μεθοδολογίες. Επιπλέον, η δια ζώσης μάθηση παραμένει ένα σημαντικό μέρος της εκπαίδευσης ενηλίκων.

²⁰ Towards 2023: the European Year of Skills. (2022). Retrieved April 15, 2024, from <https://data.europa.eu/en/publications/datastories/towards-2023-european-year-skills>

²¹ European Commission. (2023). Digital skills and jobs. Retrieved April 16, 2024, from <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-skills-and-jobs#:~:text=The%20European%20Commission%20has%20set>

Ερευνητικά δεδομένα

«Εάν η ανάγκη για ψηφιακές δεξιότητες είναι παρούσα στις περισσότερες προσωπικές και επαγγελματικές δραστηριότητες επί του παρόντος, οι μελέτες προβλέπουν στο μέλλον μια συνεχή αύξηση της ζήτησης για ψηφιακό γραμματισμό για την απασχόληση και την επαγγελματική σταδιοδρομία, θέτοντας έτσι τον ψηφιακό γραμματισμό στον πυρήνα των εγκάρσιων δεξιοτήτων (OECD, 2021). Ακόμη πτυχές των εξειδικευμένων τομέων των ΤΠΕ εισέρουν αργά αλλά σταθερά στον τομέα των ψηφιακών δεξιοτήτων, όπως προκύπτει από την τελευταία έκδοση 2.2 του DigComp,²² με την ενσωμάτωση παραπομπών στην Τεχνητή Νοημοσύνη. Όπως έχει σχολιαστεί στο παρελθόν, αν και έχει γίνει πρόοδος και προσπάθειες να επεκταθεί η ψηφιοποίηση και απόκτηση προσόντων στις ψηφιακές δεξιότητες, οι δείκτες στην Ευρώπη απέχουν ακόμα πολύ από αυτό που η ΕΕ απαιτεί για ένα επιτυχημένο ψηφιακό μέλλον. Συνεπώς, η ψηφιακή επανεκπαίδευση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων με σαφείς στρατηγικές για δια βίου μάθηση θα αποτελούν κυρίαρχες τάσεις από εδώ και στο εξής.»²³

ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Έργο Digital Village

Το σχέδιο «Digital Village» αυξάνει τις ψηφιακές ικανότητες των ατόμων χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση που βασίζεται στην κοινότητα. Στόχος του σχεδίου είναι να δώσει στους κατοίκους των δημοτικών κτιρίων μια ευκαιρία να θέσουν ερωτήσεις σε σχέση με την ψηφιοποίηση και να λύσουν τα όποια ψηφιακά προβλήματα μπορεί να προκύψουν στην καθημερινή ζωή.

Δύο ειδικοί από το Volkshochschulen (VHS, Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων) παρέχουν υλικό και εξοπλισμό (φορητούς υπολογιστές, τάμπλετ, smartphones και δωρεάν Wi-Fi) και προσφέρουν «ψηφιακές συμβουλευτικές υπηρεσίες» (Digi-Info-Stand)²⁴ για 2-3 ώρες τη φορά στις αυλές των μεγάλων δημοτικών κατοικιών. Οι κάτοικοι μπορούν να κάνουν ερωτήσεις και να λάβουν απαντήσεις για ψηφιακά προβλήματα επί τόπου. Κανένα πρόγραμμα σπουδών δεν περιγράφει τι χρειάζεται να μάθουν οι συμμετέχοντες - αντίθετα, οι κάτοικοι έρχονται με ερωτήσεις και προκλήσεις, αναζητώντας ευκολονόητες και άμεσες λύσεις.

Το σχέδιο αυτό αντιμετωπίζει την ίδια την ψηφιοποίηση ως θέμα(παρά να εφαρμόζει την ψηφιοποίηση κάπου αλλού, όπως για παράδειγμα στη χρήση ψηφιακών εργαλείων, στην εκμάθηση γλωσσών). Το σχέδιο ασχολείται άμεσα με τον ψηφιακό μετασχηματισμό της κοινωνίας και με το γεγονός ότι πολλοί άνθρωποι δεν μπορούν να συμβαδίσουν με αυτές τις γρήγορες αλλαγές.

²² Digital Competence Framework for Citizens (DigComp). (2018). Retrieved April 15, 2024, from https://joint-research-centre.ec.europa.eu/digcomp/digcomp-framework_en

²³ Fernandez Sanz, L. (2023). Digital skills: A deep-dive. Digital Skills Jobs Portal. Retrieved April 15, 2024, from <https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/latest/briefs/digital-skills-deep-dive>

²⁴ Digi-Infotage. (2021-2022). Retrieved April 15, 2024, from <https://www.vhs.at/de/digiinfotag>

Δημογραφικές Αλλαγές και Μετανάστευση

Οι προκλήσεις:

- Οι δημογραφικές αλλαγές, συμπεριλαμβανομένης της γήρανσης του πληθυσμού της Ευρώπης, η μετανάστευση, και η αστικοποίηση, επιβαρύνουν τις δημόσιες υποδομές, τη στέγαση και τις κοινωνικές υπηρεσίες, οδηγώντας σε ανησυχίες σχετικά με το σύστημα της κοινωνικής πρόνοιας, την κοινωνική συνοχή και την αντίληψη της ασφάλειας, καθώς και τα περιβαλλοντικά ζητήματα.
- Η γήρανση του πληθυσμού της Ευρώπης έχει αντίκτυπο στα συνταξιοδοτικά προγράμματα, στην υγειονομική περίθαλψη και στην αγορά εργασίας. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να παρθούν μέτρα για την ενεργό γήρανση, ώστε να διευκολυνθεί η συμμετοχή αλλά και η διαρκής συνεισφορά των ηλικιακών ομάδων αυτής της κατηγορίας στην κοινωνία.
- Το εργατικό δυναμικό της Ευρώπης βιώνει αλλαγές εξαιτίας των μεγαλύτερων ηλικιών συνταξιοδότησης, και αυτό απαιτεί προσαρμογές στις πολιτικές απασχόλησης και πρακτικές, ώστε η εργασία να συμβαδίζει με την ηλικία, με έμφαση στην υγεία και την ευημερία στο χώρο της εργασίας. Παρά τη αύξηση της διάρκειας του εργασιακού βίου, υπάρχουν ελλείψεις σε πολλούς τομείς του εργασιακού χώρου που αντιμετωπίζονται σε πολλές χώρες με την εισαγωγή πολιτικών με σκοπό να καλωσορίσουν ικανούς μετανάστες και να περιορίσουν την είσοδο σε άλλους. Με αυτόν τον τρόπο ενισχύονται οι μηχανισμοί διαρροής εγκεφάλων (brain drain) από την παγκόσμια περιφέρεια.
- Τα πολιτικά μέτρα για την υποδοχή και την ένταξη των μεταναστών θεωρούνται ανεπαρκή ή αποτυχημένα από το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού. Οι μετανάστες συνεχίζουν να βιώνουν όχι μόνο την απόρριψη από την πλειοψηφία της κοινωνίας, αλλά και την ανεπαρκή και άνιση πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Η ίδια ανισότητα ισχύει στην αναγνώριση των

προσόντων, των δεξιοτήτων καθώς και των ευκαιριών μάθησης τόσο για τις βασικές γλωσσικές δεξιότητες όσο και για τις δεξιότητες ζωής. Βασικά ζητήματα πολιτικής παραμένουν η προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ των μεταναστών και των κοινοτήτων υποδοχής, καθώς και η προώθηση της κοινωνικής συνοχής και της κοινωνικής ένταξης μέσα σε μια πολιτισμική ποικιλομορφία.

Τι μπορεί να κάνει η εκπαίδευση ενηλίκων:

Η εκπαίδευση ενηλίκων προωθεί την ενεργό γήρανση και την ανάπτυξη ενός κοινού οράματος για την ενεργή συμμετοχή όλων των Ευρωπαίων. Η μάθηση σε μεγαλύτερη ηλικία διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην προαγωγή και διατήρηση των γνωστικών και κοινωνικών ικανοτήτων: η έρευνα δείχνει ότι οι ηλικιωμένοι που μαθαίνουν είναι πιο δραστήριοι, έχουν περισσότερες κοινωνικές επαφές, είναι πιο πιθανό να γίνουν εθελοντές, εργάζονται περισσότερο και τέλος είναι πιο υγιείς. Ακόμη η εκπαίδευση ενηλίκων μπορεί να βοηθήσει στην καταπολέμηση της άνοιας. Μια κοινωνία που θεωρεί τον εαυτό της συμπεριληπτική οφείλει να παρέχει ποιοτικές ευκαιρίες μάθησης για ανθρώπους όλων των ηλικιών. Αυτό απαιτεί ένα πλαίσιο πολιτικής, χρηματοδότησης, δομών και πρόσβασης, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμήσεων κόστους-οφέλους που βασίζονται σε σχετικά ερευνητικά στοιχεία.

Οι ευκαιρίες μάθησης μπορεί να περιλαμβάνουν τη διαγενεακή μάθηση: αυτό καθιστά, τόσο τους μεγαλύτερους και έμπειρους όσο και τους νέους ικανούς, να ωφεληθούν από τις γνώσεις και την εμπειρία ο ένας του άλλου. Τα αποτελέσματα αυτών των κοινών μαθησιακών διαδικασιών μπορούν επίσης να συμβάλλουν στη μεγαλύτερη αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών.

Η εκπαίδευση ενηλίκων παίζει επίσης σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση των προκλήσεων, που συνδέονται με τη μετανάστευση στην Ευρώπη και προς την Ευρώπη.

Η εκπαίδευση ενηλίκων παρέχει έναν ασφαλή χώρο όπου οι δημόσιες συζητήσεις και οι διαπολιτισμικοί διάλογοι μπορούν να προάγουν την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των κατοίκων και των νεοεισερχομένων. Η εκπαίδευση ενηλίκων βοηθά τους μετανάστες, τους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες να γνωρίσουν τους πολιτισμούς και τα έθιμα των νέων χωρών υποδοχής και επιτρέπει στους μόνιμους κατοίκους να μάθουν και να εκτιμήσουν άλλα έθιμα. Το γεγονός αυτό ευνοεί την ανάπτυξη των διαβουλευτικών δημοκρατιών.

Προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές ευκαιρίες μάθησης για τους μετανάστες, αλλά και η αναγνώριση και η επικύρωση προηγούμενων δεξιοτήτων και γνώσεων, είναι σημαντικές. Η εκπαίδευση ενηλίκων λειτουργεί ως μια γέφυρα ανάμεσα στη μετανάστευση, στους παρόχους των υπηρεσιών και της κοινωνίας, διευκολύνοντας την απόκτηση δεξιοτήτων και την ένταξη, ιδίως των μειονεκτούντων και των νεοεισερχομένων. Η Ευρώπη πρέπει να δώσει προτεραιότητα στην πρόσβαση στη μάθηση και να προσφέρει γλωσσική κατάρτιση στους μετανάστες, ώστε να προωθήσει την ενεργή συμμετοχή στην κοινωνία, συμπεριλαμβανομένης της αγοράς εργασίας και να αποτρέψει τη διαρροή των εξειδικευμένων επαγγελματιών από άλλα, λιγότερο ευνοημένα μέρη της Ευρώπης και του κόσμου. Η εκπαίδευση ενηλίκων διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο στην αξιοποίηση των δεξιοτήτων των καταρτισμένων μεταναστών προς όφελος της κοινωνίας.

Ταυτόχρονα, η εκπαίδευση ενηλίκων πρέπει να δημιουργήσει ένα χώρο όπου τα άτομα και οι κοινότητες που αισθάνονται αποξενωμένοι και απειλούμενοι από τη μετανάστευση να μπορούν να υποστηρίξονται, ώστε να αποκτούν τις ικανότητες να κατανοούν τις διαδικασίες μετανάστευσης και ένταξης. Η εκπαίδευση ενηλίκων περιλαμβάνει την καταπολέμηση των πλαστών ειδήσεων και άλλων μορφών παραπληροφόρησης, αλλά και την προώθηση δεξιοτήτων ζωής, όπως η ενσυναίσθηση, η κριτική σκέψη και η ενεργοποίηση των πολιτών. Επιπλέον, η Εκπαίδευση Ενηλίκων μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην προώθηση καλύτερων συνθηκών εργασίας για όλους,

μετριάζοντας τον ανταγωνισμό ανάμεσα σε διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες και να βοηθήσει στην αποφυγή διαρροής εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού για ορισμένα επαγγέλματα.

Ερευνητικά στοιχεία

Berman, R. (2023). Taking adult education classes linked to lower dementia risk later in life. <https://www.medicalnewstoday.com/articles/taking-adult-education-classes-low-er-dementia-risk#How-adult-education-may-help-prevent-dementia>

Dury, S., De Donder, L., De Witte, N., Buffel, T., Jacquet, W., & Verté, D. (2015). To volunteer or not: The influence of individual characteristics, resources, and social factors on the likelihood of volunteering by older adults. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 44(6), 1107-1128.

Granderath, J. (2022). Social Cohesion through Education? On the Value of Adult Learning and Education as a Resource in Meeting Grand Societal Challenges in Germany (Doctoral dissertation).

Hennekam, S. (2015). Career success of older workers: the influence of social skills and continuous learning ability. *Journal of Management Development*. 34(9), 1113-1133.

Jurkova, S. (2019). Transcultural competence as transformative learning for building an inclusive society. *Transcultural*, 2019, 08-22.

Katzman, R. (1993). Education and the prevalence of dementia and Alzheimer's disease. *Neurology*, 43(1_part_1), 13-13.

Η ιστορία μιας εκπαιδευόμενης

— Fakhra, Ηνωμένο Βασίλειο

“ Η Fakhra δεν μιλούσε αγγλικά όταν μετακόμισε στο Ηνωμένο Βασίλειο το 2010 και της έλλειπε η αυτοπεποίθηση ώστε να δοκιμάσει να εξερευνήσει κάτι πέρα από το περιβάλλον του σπιτιού της. Όταν, λίγο μετά τη γέννηση του τρίτου της παιδιού, πέθανε ο σύζυγός της, η εκπαίδευση ενηλίκων της άνοιξε το δρόμο για το ταξίδι προς την ανεξαρτησία.

Όταν ξεκίνησα για πρώτη φορά μαθήματα αγγλικών για ομιλητές ξένων γλωσσών (ESOL) στην Υπηρεσία Δια Βίου Μάθησης του Συμβουλίου του Oldham, δεν μπορούσα να μιλήσω αγγλικά. Δεν είχα την αυτοπεποίθηση να πάω μόνη μου για ψώνια και πάντα βασιζόμουν στον σύζυγό μου. Πανικοβλήθηκα όταν χρειαζόταν να κλείσω ραντεβού και δεν σήκωνα το τηλέφωνο.

Μετά το θάνατο του συζύγου μου, βρέθηκα σε δύσκολη θέση, κάτι που κράτησε πολύ καιρό και φρόντιζα τα τρία μου παιδιά εντελώς μόνη μου. Αρχισα να αισθάνομαι καλύτερα μόλις επισκέφθηκα τον γιατρό μου και άρχισα να παίρνω αντικαταθλιπτικά. Κατάφερα να επιστρέψω στην Υπηρεσία Δια Βίου Μάθησης και να εγγραφώ σε περισσότερα μαθήματα. Ήθελα να αναπτύξω την αυτοπεποίθησή μου και να βρω μια δουλειά, ώστε να μπορώ να στηρίξω τα παιδιά μου.

Η εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας μου επέτρεψε να αποκτήσω περισσότερα προσόντα, μια θέση εργασίας στον τομέα της κοινωνικής μέριμνας, χρήματα και νέους φίλους. Έχω αυτοπεποίθηση όταν μιλάω στους δασκάλους των παιδιών μου και μπορώ επίσης να βοηθήσω άλλους ανθρώπους στην κοινότητά μου να καταλάβουν τα επίσημα έγγραφα, να διαβάζουν και μπορώ να τους μεταφράζω τις επιστολές τους. Οι φίλοι μου με έχουν δει να εξελίσσομαι ως άτομο και μου λένε ότι θαυμάζουν τα επιτεύγματά μου. Τους λέω πάντα: «Αν μπορώ να το κάνω εγώ, τότε μπορεί να το κάνει ο καθένας, γιατί ποτέ δεν πίστευα πως θα μπορούσα να τα κάνω όλα αυτά. Είμαι περήφανη για όσα έχω πετύχει και ξέρω ότι και ο σύζυγός μου θα ήταν επίσης πολύ περήφανος».

Η Julie Miller, καθηγήτρια στο Lifelong Learning Service, δήλωσε: «Η Fakhra είναι ένα θετικό πρότυπο για την οικογένειά της αλλά και για τα μέλη της τοπικής κοινότητας. Είναι πάντα υποστηρικτική με τους συνομηλίκους της στην τάξη και τους ενθαρρύνει να εγγραφούν σε επιπλέον μαθήματα για να υποστηρίξουν την ανάπτυξή τους. Η Fakhra είναι παθιασμένη συνήγορος της δια βίου μάθησης και μοιράζεται με εμπειρίες με άλλους».

”

Η ιστορία μιας εκπαιδευόμενης

— Marija, 75, Σλοβενία

“ Η Marija συμμετείχε σε ένα τυπικό πανεπιστημιακό πρόγραμμα αμέσως μόλις συνταξιοδοτήθηκε. Πριν από αυτό, κάτι τέτοιο ήταν αδύνατο. Σήμερα είναι ένθερμη αναγνώστρια, τακτική επισκέπτρια συναυλιών και όλων των ειδών εκθέσεων, ενώ είναι εθελόντρια σε πλήθος ιδρυμάτων, για να αναφέρουμε μόνο λίγα από όσα κάνει. Πάνω απ' όλα όμως, μαθαίνει από κάθε άνθρωπο που συναντά και συναντάει πολλούς.

”

Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Πολιτικές για την Εκπαίδευση Ενηλίκων

Όπως αποδεικνύει αυτή η Διακήρυξη η Εκπαίδευση Ενηλίκων είναι απαραίτητο να αποτελεί βασικό στοιχείο στις περισσότερες Ευρωπαϊκές και Διεθνείς πολιτικές:

Πράσινη μετάβαση

Η Εκπαίδευση Ενηλίκων συμβάλλει στην πράσινη μετάβαση ενισχύοντας τις δεξιότητες που απαιτούνται για μια βιώσιμη και περιβαλλοντικά ευαίσθητη οικονομία. Οι μαθησιακές ευκαιρίες περιλαμβάνουν την έμφαση στις πράσινες δεξιότητες και την ευαισθητοποίηση, συμπεριλαμβανομένων της ανακύκλωσης, της εκπαίδευσης των καταναλωτών, της συνεργασίας, της κοινωνίας των πολιτών και της προετοιμασίας των ενηλίκων να συμμετέχουν ενεργά σε βιομηχανίες που δίνουν προτεραιότητα στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα, καθώς και σε πιο βιώσιμους τρόπους ζωής.

Ψηφιακή μετάβαση

Στο πλαίσιο της ψηφιακής μετάβασης, η Εκπαίδευση Ενηλίκων είναι ζωτικής σημασίας για την απόκτηση του ψηφιακού γραμματισμού και των δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για μια κοινωνία που οδηγείται από την τεχνολογία και το εργατικό δυναμικό. Οι ψηφιακές δεξιότητες είναι, σε πολλές χώρες, απαραίτητες για την απόκτηση πληροφοριών, την πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες, την επικοινωνία, τις αγορές και πολλά άλλα. Η τεχνητή νοημοσύνη θα δώσει ώθηση στην ανάγκη για ψηφιακές δεξιότητες ακόμη περισσότερο, συμπεριλαμβάνοντας την πλοήγηση σε ένα άκρως χειριστικό ψηφιακό περιβάλλον.

Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΟΗΕ)

Βιώσιμη ανάπτυξη

Η Εκπαίδευση Ενηλίκων είναι απαραίτητη για την επίτευξη της Βιώσιμης ανάπτυξης. Με την προώθηση της δια βίου μάθησης, την αντιμετώπιση των ελλείψεων δεξιοτήτων και την προώθηση της ένταξης, η Εκπαίδευση Ενηλίκων συμβάλλει στην ευρύτερη ατζέντα της βιώσιμης ανάπτυξης που έχει τεθεί από τον ΟΗΕ.

Ο ευρωπαϊκός πυλώνας των κοινωνικών δικαιωμάτων

Η εκπαίδευση, η κατάρτιση και η δια βίου μάθηση είναι οι βασικές αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα, ο οποίος καταδεικνύει τη στενή σχέση μεταξύ των κοινωνικών δικαιωμάτων, των ίσων ευκαιριών και της μάθησης. Η μάθηση και η εκπαίδευση ενηλίκων εξασφαλίζουν καλύτερη πρόσβαση στην αγορά εργασίας αλλά και στους άλλους τομείς της ζωής, όπως στις δημοκρατικές διαδικασίες και την ενεργό συμμετοχή στα κοινά.

Ευρωπαϊκή ατζέντα για τις δεξιότητες

Η Εκπαίδευση Ενηλίκων συμβάλλει καθοριστικά στην υλοποίηση των στόχων της ευρωπαϊκής ατζέντας για τις δεξιότητες παρέχοντας τρόπους ώστε τα άτομα να αποκτήσουν και να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους. Παρέχοντας επικοινωνία, δεξιότητες ζωής και μεθοδολογίες που έχουν ως επίκεντρο τον μαθητή, οι οργανισμοί της Εκπαίδευσης Ενηλίκων βρίσκονται στην πρώτη γραμμή για τη δημιουργία μιας «Ευρώπης της μάθησης».

Μονοπάτια Αναβάθμισης Δεξιοτήτων (Upskilling Pathways)

Η Εκπαίδευση Ενηλίκων διαδραματίζει καίριο ρόλο στην εφαρμογή των στρατηγικών για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων. Η βασική ευέλικτη εκπαίδευση, οι δεξιότητες ζωής, η επικοινωνία και οι δεξιότητες αξιολόγησης ενδυναμώνουν τα άτομα και να τους προσφέρουν πρόσβαση σε καλύτερες θέσεις εργασίας και καλύτερη ζωή.

Πολιτικές για την Εκπαίδευση Ενηλίκων

CONFINTEA VII Marrakesh
Πλαίσιο δράσης – αξιοποιώντας τη μετασχηματιστική μαθησιακή δύναμη της εκπαίδευσης ενηλίκων

Με την υιοθέτηση του πλαισίου δράσης του Marrakesh στην έβδομη διεθνή διάσκεψη για την εκπαίδευση ενηλίκων στις 17 Ιουνίου 2022, οι εκπρόσωποι περισσότερων από 140 χωρών δεσμεύτηκαν να κάνουν πραγματικότητα το όραμα για την δια βίου μάθηση. Δεσμεύτηκαν να αυξήσουν σημαντικά τη συμμετοχή των ενηλίκων στη μάθηση και αναγνώρισαν την ανάγκη για περισσότερη οικονομική επένδυση στην εκπαίδευση ενηλίκων. Η κοινωνία των πολιτών στην Εκπαίδευση Ενηλίκων σε όλο τον κόσμο (η ΕΑΕΑ και τα μέλη της στην περιοχή της Ευρώπης) συνεργάζεται και υποστηρίζει, τις κυβερνήσεις για να εκπληρώσουν αυτό το φιλόδοξο όραμα.

Η Ευρωπαϊκή ατζέντα για την Εκπαίδευση Ενηλίκων

Η Ευρωπαϊκή Ατζέντα για την Εκπαίδευση Ενηλίκων τονίζει τη σημασία της εκπαίδευσης ενηλίκων στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της ενεργού πολιτειότητας και της συνεχούς προσωπικής ανάπτυξης. Η ΕΑΕΑ και τα μέλη της συγκαταλέγονται μεταξύ των βασικών φορέων που εφαρμόζουν την Ατζέντα αυτή. Η εκπαίδευση ενηλίκων πραγματοποιεί δραστηριότητες που προσεγγίζουν, υποστηρίζουν και ενδυναμώνουν εκείνους που βρίσκονται πιο μακριά από τη μάθηση και την εργασία καθώς και εκείνους που έχουν ωφεληθεί λιγότερο από τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες της τυπικής σχολικής εκπαίδευσης.

Η ΕΑΕΑ προτείνει στους Ευρωπαϊκούς και Εθνικούς φορείς χάραξης πολιτικής:

- να αναγνωρίσουν τα οφέλη και τη σημασία της μη τυπικής εκπαίδευσης ενηλίκων για τα άτομα, τις κοινότητες, και την κοινωνία - για τη δημοκρατία, την αγορά εργασίας, τα συστήματα υγείας και άλλους βασικούς τομείς.
- να αναγνωρίσουν ότι οι σημαντικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη δεν μπορούν να επιλυθούν χωρίς τη συμβολή της εκπαίδευσης ενηλίκων.
- να αναγνωρίσουν την εκπαίδευση ενηλίκων ως βασική πολιτική προτεραιότητα για την Ευρώπη.
- να αναγνωρίσουν ότι η έννοια των δεξιοτήτων περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα μάθησης για την εργασία και τη ζωή.
- να χρησιμοποιήσουν το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο ως σημαντικό εργαλείο για τη στήριξη και την ανάπτυξη της εκπαίδευσης ενηλίκων
- να μετατρέψουν τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης σε έναν αληθινό χώρο ευρωπαϊκής δια βίου μάθησης στον οποίο όλες οι μορφές εκπαίδευσης να έχουν ίσο κύρος και την ίδια προτεραιότητα
- να προσεγγίσουν την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων από την οπτική των πολιτών συμπεριλαμβάνοντας την έννοια της δια βίου μάθησης με ηχηρό τρόπο.
- να προωθήσουν τη συνεργασία και την υποστήριξη της δια βίου μάθησης στην Ευρωπαϊκές γειτονικές χώρες και σε άλλα μέρη του κόσμου.
- να αυξήσουν τη συνεργασία, τη σύμπραξη και τη μάθηση μεταξύ πολιτικής, πρακτικής και έρευνας.
- να καθιερώσουν ή/και να αυξήσουν τον διάλογο με τους πολίτες για την εκπαίδευση και να υποστηρίξουν τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.
- να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν την κατάλληλη διακυβέρνηση και τα συστήματα χρηματοδότησης, τα οποία είναι απαραίτητα για την επικοινωνία, την ποιότητα των παροχών και την αύξηση της συμμετοχής στη δια βίου μάθηση.
- να επενδύσουν με επαρκείς οικονομικούς πόρους στην Εκπαίδευση Ενηλίκων και να αντιμετωπίσουν την εκπαίδευση ενηλίκων ως επένδυση και όχι ως δαπάνη.
- να καθιερώσουν συνεκτικά συστήματα δια βίου μάθησης που θα επιτρέπουν την πρόοδο, μέσω της επικύρωσης και της αναγνώρισης.
- να χρηματοδοτήσουν και να υποστηρίξουν τη μάθηση στις κοινότητες.
- να διαμορφώσουν οικονομικά κίνητρα για τους οργανισμούς εκπαίδευσης ενηλίκων και να προσφέρουν μαθήματα κλιματικού γραμματισμού για τους ενήλικες.
- να προωθήσουν εκπαιδευτικά προγράμματα για το κλίμα που ενδυναμώνουν τους ενήλικες, ώστε να αναλάβουν δράση για να αντιμετωπίσουν την κλιματική αλλαγή στις κοινότητές τους
- να υποστηρίξουν τις πρωτοβουλίες των κοινοτήτων που εμπλέκουν τους ενήλικες σε έργα βιωσιμότητας, όπως οι κοινοτικοί κήποι, η αποδοτική χρήση ενέργειας και τα προγράμματα μείωσης των αποβλήτων.
- να παρέχουν συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτών ενηλίκων, εστιάζοντας σε εκπαιδευτικές μεθόδους που προωθούν τις μετασχηματιστικές διαδικασίες, τη δημοκρατία και την ειρήνη.
- να υποστηρίξουν δίκτυα μάθησης και προγράμματα καθοδήγησης για να ανταλλάσσονται οι καλύτερες πρακτικές και τις καινοτομίες της Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Διακήρυξη για την Εκπαίδευση Ενηλίκων

στον 21ο αιώνα

EUROPEAN ASSOCIATION FOR
THE EDUCATION OF ADULTS

Mundo-J, Rue de l'Industrie 10, 1000 Brussels
<https://eaea.org/>